

**Stichting Joods Historisch Museum
Amsterdam**

JAARRAPPORT 2021

INHOUD

RAPPORT	BLZ.
Bestuursverslag	1
Verslag Raad van Toezicht	33
Geconsolideerde jaarrekening 2021	
Geconsolideerde balans per 31 december	35
Geconsolideerde categoriale exploitatierekening	36
Geconsolideerde functionele exploitatierekening	37
Toelichting	38
Overige toelichtingen	54
WNT	55
Enkelvoudige jaarrekening 2021	
Balans per 31 december	57
Categoriale exploitatierekening	58
Functionele exploitatierekening	59
Toelichting	60
Overige toelichtingen	72
WNT	73
Overige gegevens	
Controleverklaring	75

Bestuursverslag Stichting Joods Historisch Museum 2021

Het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode stond helaas opnieuw in het teken van het coronavirus. Desondanks hebben we een aantal ontwikkelingen in gang kunnen gezet zoals met betrekking tot de positionering, diversiteit & inclusie, de introductie van een nieuwe afdeling Publiek en de governance van het Joods Cultureel Kwartier.

In de volgende paragraaf zal eerst op de gevolgen van coronavirus ingaan worden. Aansluitend wordt ingegaan op genoemde ontwikkelingen, de belangrijkste prestaties en activiteiten in het afgelopen jaar.

Het coronavirus en de gevolgen

Als gevolg van het coronavirus zijn de museale locaties van het Joods Cultureel Kwartier voor het publiek uitsluitend open geweest in de periode van 5 juni 2021 tot 19 december. We waren nog net iets korter open dan in 2020.

De kantoren zijn gedurende het afgelopen jaar steeds gesloten geweest. De afdelingen beveiliging en collecties waren wel aanwezig. Voor een klein aantal medewerkers hebben we op basis van individuele omstandigheden uitzonderingen gemaakt.

De protocollen van de Museumvereniging waren leidend voor het heropenen van de locaties in de tussenliggende periode en voor het veilig naar kantoor gaan van de medewerkers. Ons hoofd veiligheidszaken zag strikt toe op de uitvoering van de protocollen.

Financiën

De financiële gevolgen van de sluiting zijn voor wat betreft de inkomsten uit publiek, groot. De begroting, opgesteld in het laatste kwartaal van 2020, kwam nog uit op een gemiddeld percentage van 39% van het bezoek van 2019. Helaas waren we langer dicht dan geanticipeerd en behaalden we slechts 25% van het bezoek van 2019. Gecorrigeerd voor het aantal maanden dat we open waren in 2020 en 2021, ontvingen we in 2021 wel 24% meer bezoek in dan in 2020.

Op grond van het tweede en vierde steunpakket ‘Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19’ (RAOCCC) ontvingen wij extra subsidies van respectievelijk € 1.028.900 en € 360.400. We deden een beroep op de NOW4-regeling en ontvingen een toekenning van € 141.822. Het ziet er naar uit dat we recht hebben op een hogere uitkering. Zonder RAOCCC en NOW4 zou het reguliere resultaat voor het jaar zijn uitgekomen op een verlies van bijna 1,4 miljoen – inclusief de vorming van een voorziening groot onderhoud.

De reserves van de Stichting Joods Museum bedragen ruim 500.000 euro (algemene reserve en de Subsidie ‘Slotaanbeveling Commissie Ekkart’ verantwoord onder ‘Langlopende schulden’); dat zijn nog geen drie maanden opbrengsten uit publiek. De vermogenspositie bij de Stichting Vrienden is beter. Tezamen vormen deze reserves, die in de afgelopen decennia langzaam zijn opgebouwd, een gezond weerstandvermogen om calamiteiten op te vangen. Tegen de financiële gevolgen van een COVID-19- crisis zijn echter ook deze reserves niet opgewassen.

Uitgaande van een herstel van de (inter)nationale bezoekersaantallen in het laatste kwartaal van 2024, zullen we de RAOCCC voor de komende jaren hard nodig hebben. De RAOCCC zetten we in om de inkomstenderving te compenseren, onze activiteiten te continueren maar ook om onze zzp’ers aan het werk te houden, kunstenaars naar behoren te vergoeden en opdrachten in de culturele sector uit te zetten. Zodoende leveren we onze bijdrage aan het in standhouden van de culturele infrastructuur, zonder welke de samenleving niet kan.

Eind 2024 zijn dan mogelijk de bezoekersaantallen op het niveau van 2019, de kosten zijn evenwel op het niveau van 2024. Het groeiende tekort aan grondstoffen met bijbehorende prijsstijgingen en de stijging van energielasten, hetgeen ook gevolgen heeft voor transportkosten, maken de situatie voor de komende jaren nog

zorgelijker. Terwijl we op de uitgaven letten is het tegelijkertijd van belang door te gaan met de programmering, zullen we extra onze best moeten doen om bezoekers aan te trekken en kan groot onderhoud niet uitgesteld worden. De organisatie vaart reeds scherp aan de wind, dat maakt het lastig om te bezuinigen dan wel de bedrijfsvoering aan te passen zonder dat het ten koste gaat van de kwaliteit. Ook het invullen van vacatures, kunnen we niet langer uitstellen zonder in te teren op de organisatie.

Programmering

Anders dan aanpassing van de data van 'Waterlooplein – De buurt binnenstebuiten' en dat we de opening van 'Zijn Joden wit?' hebben uitgesteld, hebben we niet meer in willen grijpen in de programmering van tentoonstellingen. Feestelijk openingen van de tentoonstellingen waren er uiteraard niet, we hebben onze bezoekers online welkom geheten en toegesproken.

Net als in 2020 hebben we het jaarlijks terugkerende Open Joodse Huizen / Huizen van Verzet online geprogrammeerd. Jom Hasjoa en de 4 mei herdenking vonden ook online plaats.

Verderop in het verslag worden gedaan van de (online) activiteiten in het afgelopen jaar.

De organisatie

Gedurende het gehele jaar werkten de medewerkers zoveel mogelijk vanuit huis. Uitzonderingen op het thuiswerken werden gemaakt voor de afdeling collectie die elke dag met twee mensen aanwezig is in verband met de zorg voor de collectie, voor medewerkers die goede redenen hebben om incidenteel of op een vast aantal dagen per week op kantoor te zijn, voor afspraken die nu eenmaal niet online kunnen plaatsvinden en voor de beveiliging. Het aantal medewerkers dat moeite heeft met het thuiswerken neemt toe, bemoedigende mails, online lunchzingen, een anders extra's ten spijt. Begin 2022 hebben we onszelf de vraag gesteld of het thuiswerken niet meer kwaad dan goed brengt. Met de recente versoepelingen hebben we ook besloten de teugels ten aanzien van het op kantoor werken wat te laten vieren. We zijn nu in afwachting van de bevestiging dat alle maatregelen komen te vervallen.

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van het Joods Museum bestond in 2021 uit de volgende personen:

	Datum in functie	Einde 1e termijn	Einde 2e termijn	Einde 3e termijn
J.L. Davidson (vz)	01-07-2018	01-07-2022	01-07-2026	01-07-2030
R.D. Aronson	01-08-2013	01-08-2017	01-08-2021	01-08-2025
E.P. Groenteman	13-05-2015	13-05-2019	13-05-2023	13-05-2027
J.F.L. Guttmann	30-06-2016	30-06-2020	30-06-2024	30-06-2028
S.D. Joseph-Jowell	01-02-2017	01-02-2021	01-02-2025	01-02-2029
S. van der Hart	01-01-2018	01-01-2022	01-01-2026	01-01-2030
F. Hollander	15-05-2019	15-05-2023	15-05-2027	15-05-2031
H. Troostwijk	01-04-2021	01-04-2025	01-04-2029	01-04-2033

Statutair zijn drie opeenvolgende termijnen mogelijk. In de praktijk wordt per termijn bekeken of gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheid van een tweede en derde termijn. Zo is besloten om de termijnen van mw. Joseph-Jowell en dhr. Aronson te verlengen met respectievelijk een tweede en derde termijn.

Per januari 2021 is dhr. Paktor uit de Raad van Toezicht getreden en heeft dhr. Davidson hem als voorzitter opgevolgd. Per april is mw. Troostwijk toegetreden tot de Raad van Toezicht, terwijl dhr. Groenteman eind 2021 de Raad van Toezicht heeft verlaten.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van de directie-bestuurders en op de algemene gang van zaken in het Joods Cultureel Kwartier. Het vierjaren-activiteitenplan en bijbehorende begroting worden ter

instemming door het bestuur aan de Raad van Toezicht voorgelegd. Door middel van drie tot vier vergaderingen per jaar en kwartaalrapportages wordt de Raad van Toezicht op de hoogte gesteld van de inhoudelijke voortgang en de financiële situatie van de Stichting Joods Historisch Museum.

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging.

In september 2021 zijn we in gesprek gegaan met onze Raad van Toezicht over aanpassingen van de statuten. We zullen we in 2022 de statuten aanpassen. Aanleiding tot het voorstel tot aanpassing is een aantal ontwikkelingen, waarvan de belangrijkste zijn:

- Allereerst de gewijzigde wet- en regelgeving (waaronder de zogenoemde wet bestuur en toezicht rechtspersonen die medio 2021 in werking is getreden, ANBI regelgeving, diverse codes zoals de Fair Practice Code, Governance Code Cultuur, Code Diversiteit & Inclusie) en daarmee de behoefte aan een algehele check-up;
- de voorgenomen naamswijziging van Joods Historisch Museum naar het Joods Museum;
- de vraag of het nog wenselijk is dat twee bestuursleden van de Vrienden q.q. deel uit maken van de Raad van Toezicht van het museum;
- het voornemen om het toekomstige Nationaal Holocaustmuseum in onze governance in te passen.

Relevante nevenfuncties leden van de Raad van Toezicht

J.L. Davidson

Voorzitter Raad van Bestuur EY Nederland

Bestuurslid Stichting Turing Foundation

Bestuurslid Bischoffsheim Stichting

Bestuurslid Stichting Menasseh ben Israel Instituut

Bestuurslid Stichting Gan Hasjalom

Lid Raad van Toezicht van de Hortus Botanicus Amsterdam.

R.D. Aronson

Eigenaar Aronson Antiquairs

Bestuurslid Stichting NedArt

Bestuurslid Maror, gemeenschapsraadslid

AvroTros, specialist Tussen Kunst en Kitsch

Bestuurslid Stichting Royal Delft Museum

Lid Commissie Collectie Nederland, Raad voor Cultuur

E.P. Groenteman

Zelfstandig adviseur

Voorzitter van de Raad van Commissarissen van de B.V. Beleggingsmaatschappij vh. Biedermann & Co.

Penningmeester Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum

J.F.L. Guttman

Voorzitter Amsterdam Light Festival

Board member Humanity in Action INC.

Bestuurslid St. Amarte Fonds

S.D. Joseph-Jowell
 Zelfstandig grafisch ontwerper, visuele communicatie adviseur eigenaar van PRTY Amsterdam
 Voorzitter van de Women's Division Collectieve Israel Actie.

S. Van der Hart
 Officier van Justitie (i.o.)
 Lid Commissie Joods erfpachttegoeden van de gemeente Amsterdam

F. Hollander
 Voorzitter bestuur Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum
 DGA Shef Holding BV.

H. Troostwijk
 Staatsraad in de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (tot 1 mei 2021)
 Vicevoorzitter College van beroep voor het hoger onderwijs
 Vicevoorzitter Pensioen- en uitkeringsraad
 Voorzitter Genootschap voor de Joodse wetenschap in Nederland

In het Reglement van de Raad van Toezicht van het Joods Museum zijn afspraken vastgelegd over belangenverstrengeling. Ten aanzien van belangenverstrengeling geldt dat de Raad van Toezicht zich op de eerste plaats vergewist van de onafhankelijkheid van haar leden. In geval er zich (mogelijke) belangenverstrengeling voordoet, wordt dit gemeld bij de voorzitter van de Raad van Toezicht. Voorts is vastgelegd dat een lid van de Raad van Toezicht niet in concurrentie treedt met de organisatie, geen schenkingen aanneemt, zich geen ongerechtvaardigd voordeel verschaft ten laste van de organisatie en geen zakelijke kansen benut die de organisatie toekomen.

Directie

De directie, het bestuur, bestaat uit prof. dr. E.G.L. Schrijver, algemeen directeur, en mr. drs. E.L.M. Bijvoet, zakelijk directeur.

De algemeen directeur fungeert als voorzitter van het bestuur en de directie. De directie werkt volgens het directiereglement zoals vastgesteld per 5 december 2012.

Nevenfunctie directie

Algemeen directeur, Emile Schrijver

- Bijzonder Hoogleraar met leeropdracht 'Geschiedenis van het Joods Cultureel Erfgoed, in het bijzonder van het Joodse Boek', Faculteit der Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam
- Conservator, Braginsky Collection of Hebrew Manuscripts and Printed Books, Zürich, Zwitserland
- Voorzitter bestuur Association of European Jewish Museums
- JCSAX b.v., Haarlem, DGA
- Penningmeester Stichting Menasseh ben Israel Instituut voor joodse sociaalwetenschappelijke en cultuurhistorische studies, Amsterdam
- Bestuurslid Stichting Charlotte Salomon, Amsterdam
- Lid Wissenschaftlicher Beirat Jüdisches Museum Hohenems, Oostenrijk
- Lid Wetenschappelijke Adviesraad MiQua: LVR_Jüdisches Museum im Archäologischen Quartier Köln, Duitsland

- Lid Wetenschappelijke Adviesraad Jewish Museum and Tolerance Center, Moscow, Rusland
- Lid Advisory Board John Rylands Research Institute, Manchester, Verenigd Koninkrijk
- General editor, Encyclopedia of Jewish Book Cultures, Brill Publishers, Leiden
- Redactielid Amsterdam Studies in the Dutch Golden Age, Amsterdam University Press
- Lid Advisory board Quaerendo; a Journal Devoted to Manuscripts and Printed Books, Brill Publishers, Leiden

Zakelijk directeur, Liesbeth Bijvoet

- Lid Raad van Toezicht DutchCulture, Amsterdam (tot 1 september 2021)
- Voorzitter Bestuur Dansmakers, Amsterdam
- Lid Raad van Toezicht Kennisland, Amsterdam
- Lid Bestuur Samenwerkende Amsterdamse Musea, Amsterdam
- Lid Bestuur De Plantage Amsterdam, Amsterdam
- Lid Bestuur Stichting Charlotte Salomon, Amsterdam
- Lid Raad van Toezicht Metropole Orkest, Hilversum
- Lid Bestuur Stichting Support Metropole Orkest, Hilversum
- Voorzitter Bestuur Knowledge Mile BIZ, Amsterdam
- Penningmeester Bestuur Stichting Musea en Herinneringscentra 40 - 45

In het directiereglement is vastgelegd dat de directie elke nevenfunctie meldt aan de Raad van Toezicht. Als uitgangspunt geldt dat voorafgaande toestemming is vereist bij betaalde nevenfuncties en bij onbetaalde nevenfuncties met een potentieel tegenstrijdig belang.

De beoordeling van de beloning van directie wordt mede gezien in het licht van eventuele inkomsten uit nevenactiviteiten. Deze afspraak en afspraken met betrekking tot de tijdsbelasting volgend uit de nevenfuncties, zijn vastgelegd.

Governance Code Cultuur

Het Joods Museum hanteert het Raad van Toezicht-model, volgt de principes van de Governance Code Cultuur als instrument voor goed bestuur en toezicht en vertaalt de principes van de Code naar de praktijk.

Het Reglement Raad van Toezicht Joods Museum beschrijft onder meer de onderlinge taakverdeling, de werkwijze van de Raad van Toezicht en de omgang met directie. Het bevat regels over het omgaan met tegenstrijdige belangen bij leden van de Raad van Toezicht, het bestuur en de externe accountant. In het Profiel Raad van Toezicht is een profielschets van de Raad van Toezicht opgenomen, met inachtneming van de gewenste diversiteit.

De Raad van Toezicht doet in een apart document verslag van de wijze waarop hij het afgelopen jaar invulling heeft gegeven aan het toezicht op het bestuur van het Joods Museum.

Zoals eerder in dit verslag aangegeven zijn we sinds september van het afgelopen jaar in gesprek met de Raad van Toezicht over aanpassing van de statuten. De statuten dateren uit 2013. De nieuwe statuten zullen aangepast worden aan de Governance Code Cultuur uit 2019.

Overige

De Raad van Toezicht voert jaarlijks beoordelingsgesprekken met de directie. De auditcommissie spreekt minimaal eenmaal per jaar met de controlerend accountant. De auditcommissie werkt op basis van het Reglement auditcommissie.

De Raad van Toezicht spreekt eenmaal per jaar in afwezigheid van de directie met de ondernemingsraad.

De directie en ondernemingsraad hebben een “Protocol met betrekking tot een situatie van ongewenst gedrag” ingesteld, een “Modelregeling Klokkenluiders” ingevoerd en tevens een externe vertrouwenspersoon benoemd.

Code Diversiteit & Inclusie

In ons activiteitenplan 2021 – 2024 staat dat het Joods Cultureel Kwartier een plek van hier en nu wil en moet zijn, waar ruimte is om de vele verschillende maatschappelijke opvattingen, invalshoeken en uitingsvormen vertegenwoordigd te zien, vooral omdat het belangrijk is dat iedereen zich welkom voelt in het Joods Cultureel Kwartier. Musea zijn van, voor en door iedereen. Dit betekent niet dat alles per se voor iedereen hoeft te zijn – niet elke tentoonstelling zal elke doelgroep aanspreken – maar het geheel dient wel een zo divers mogelijk publiek te bedienen. En diversiteit en inclusie gaan niet alleen bezoekers aan, maar uiten zich op allerlei manieren, bijvoorbeeld als medewerkers zich vrij voelen ideeën te uiten en partners ons prettig vinden om mee samen te werken. We kijken dus niet alleen naar buiten maar ook naar binnen: naar onze eigen organisatie. We willen ook dat wij als medewerkers de link met de veelvormige wereld in al onze vezels gaan voelen.

We volgen de meest recente Code Diversiteit & Inclusie. In het bestuursverslag 2020 deden we verslag van de Werkgroep diversiteit & inclusie die eind 2020 een advies heeft uitgebracht aan de directie met een aantal concrete aanbevelingen. In 2021 hebben we een van die aanbevelingen opgepakt, te weten met de hulp van een specialistisch bureau bewust worden van onze vooroordelen en de effecten daarvan in de dagelijkse praktijk van de werkvloer en van het Joods Cultureel Kwartier.

We hebben een zeer diverse groep van medewerkers samengesteld, waarin vrijwel alle afdelingen waren vertegenwoordigd. Omdat de Raad van Toezicht tevens de taak heeft toezicht te houden op onze ambities met betrekking tot het onderwerp diversiteit & inclusie, hebben we eveneens een lid van onze Raad van Toezicht uitgenodigd om deel te nemen. Met het bureau en dit groepje van zo'n 10 personen zijn we een aantal keer bij elkaar gekomen met als doelstellingen:

- het begrijpen en doorvoelen van het belang van inclusiviteit voor ieders eigen werkzaamheden en ook voor het Joods Cultureel Kwartier;
- taal en ervaringen aangereikt krijgen om met elkaar in gesprek te gaan over, en aan de slag te gaan met, diversiteit & inclusie;
- bewust worden van en werken aan vooroordeelgevoelige processen/ instrumenten.

En heel concreet:

- Een gezamenlijke definiëring van wat houdt diversiteit & inclusie in, in de context van het Joods Cultureel Kwartier;
- een gezamenlijk vertrekpunt opdat we de schouders kunnen zetten onder een inclusievere werkwijze binnen het Joods Cultureel Kwartier.

Drie werkgroepen hebben zich gevormd die concreet aan de slag gaan met de vraag wat is er nodig op de werkvloer, in het museum en in relatie tot de buitenwereld, om daadwerkelijk open te zijn voor iedereen. In de komende periode gaan de werkgroepjes, waarin ook de directie zitting heeft, aan de slag. Zij zullen om te beginnen voor het lopende jaar, in samenwerking met de collega's, concrete aanbevelingen doen aan de directie en aan de organisatie. We zien het nadrukkelijk als een proces dat tijd nodig heeft.

Waar komt diversiteit & inclusie reeds terug in onze activiteiten?

Uit het vervolg van dit bestuursverslag zal blijken waar we in de programmering en in onze educatieve programma's aandacht geven aan diversiteit.

Al onze rondleiders zijn opgeleid in I ASK, een in het Joods Cultureel Kwartier ontwikkelde methode om bezoekers te stimuleren zich open te stellen voor nieuwe kennis, ervaringen en denkbeelden en daarover actief te reflecteren. Omdat we van mening waren dat de I ASK methode intern feitelijk nog te weinig leefde bij de medewerkers, hebben we in 2021 alle afdelingen die met publiek te maken hebben, getraind in I ASK.

In het afgelopen jaar hebben we bij het invullen van een vacature met een bureau samengewerkt dat gespecialiseerd is in ondersteuning bij het streven naar een divers medewerkersbestand. Het was een leerzaam proces dat met goed gevolg is afgelegd. Ook zijn we een samenwerking gestart met een bureau dat als doel heeft meer mensen met autisme aan werk te helpen. Bepaalde functies binnen de organisatie, zoals op de afdeling collecties & kenniscentrum, lenen zich goed voor mensen met autisme.

Fair Practice Code

Waar mogelijk hanteren we de principes uit de Fair Practice Code voor wat betreft solidariteit, transparantie, duurzaamheid en diversiteit. De afdeling P&O is doende deze principes te verweven in ons beleid, opdat hiermee binnen alle werkprocessen rekening kan worden gehouden. Daarnaast zijn diverse middelen ingezet als investering in het potentieel en de ontwikkeling van onze medewerkers, stagiairs en vrijwilligers. Hier noemen we bijv. het abonnement dat we hebben op een digitale opleidingsplatform, dat 24/7 toegang biedt tot een groot scala aan opleidingen. Daarnaast hebben we binnen de organisatie voor een aantal functies junior arbeidsplaatsen voor bepaalde tijd gecreëerd om jongeren de gelegenheid te geven bij ons werkervaring op te doen. Het werken met stagiaires wordt gestimuleerd. Voor stagiaires geldt net als voor vrijwilligers dat er helderheid is over de functie en er tegenover de werkzaamheden een passende vergoeding staat. Voor arbeidsvoorwaarden en honoraria zijn de Museumvereniging en de AWWN vakbonden onze gesprekspartner.

We volgen minimaal de Museum cao en de richtlijn kunstenaarshonoraria. Betaling van freelancers geschiedt redelijk, eerlijk, en op basis van een overeenkomst van opdracht.

Ook is veilig en gezond werken een van de pijlers van de Fair Practice Code. Daaronder vallen het voorkomen van lichamelijke en geestelijke overbelasting, het beperken van de kans op ongelukken en ook het tegengaan van ongewenst gedrag. In ons Arbeidsbeleid besteden we hier preventief aandacht aan. Mochten overbelasting, een ongeluk of ongewenste omgangsvormen onverhoopt plaatsvinden, dan hebben we regelingen die we als leidraad gebruiken om de situatie zo snel als mogelijk op te lossen, te evalueren en bij te stellen.

Elders in dit verslag wordt ingegaan op de activiteiten die we hebben ondernomen met het oog op een inclusieve organisatie.

Jaarrekening*Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum*

Sinds 26 januari zijn de locaties van het Joods Cultureel Kwartier weer open voor het publiek, in eerste instantie met een coronatoegangsbewijs. Per 25 februari was de 1,5 meter niet meer verplicht en kwamen de meeste andere coronamaatregelen te vervallen. De bezoekersaantallen komen langzaam op gang. Vooral doordeweeks wordt de toerist node gemist. Scholen moeten ook nog hun weg vinden. Evenementen worden weer voorzichtig georganiseerd, in een aantal gevallen zullen we vanwege de voordelen van bereik, een hybride vorm hanteren: offline en online tegelijkertijd. Niet alleen de bezoekers zijn blij met de musea die weer open

zijn – en laten ons dat weten – maar ook de medewerkers zijn blij weer bezoek te kunnen ontvangen en de tentoonstellingen bezocht te zien.

Het vijfde steunpakket is inmiddels bevestigd geworden. We zullen de steun hard nodig hebben gezien de verwachtingen ten aanzien van, in het bijzonder, het internationale bezoek in de komende jaren.

Exploitatieresultaat

We sluiten het verslagjaar met een resultaat van € 4.609.658. Dit resultaat volgt uit de in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen voorgeschreven systematiek van het toerekenen van baten en lasten aan de functies publieksactiviteiten, huisvesting en collectiebeheer.

Een bedrag van € 4.569.568 betreft specifiek geworven subsidies en gaat naar het Nationaal Holocaustmuseum bestemmingsfonds. Een bedrag van € 40.090 gaat ten gunste van de bestemmingsreserve OCW-RAOCCC. Deze bestemmingsreserve is bedoeld om de inkomstenderving in de lopende beleidsperiode op te vangen en de publieksactiviteiten voort te kunnen zetten. Rekenen wij zonder de bijdragen die bestemd zijn voor het Nationaal Holocaustmuseum en zonder de aanvullende subsidie, dan zou het resultaat uitkomen op een negatief bedrag van € 1.366.710.

Financiële positie

Het Joods Museum is opgenomen in de Culturele Basisinfrastructuur van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en heeft een subsidie van € 12.205.520, - ontvangen voor de periode 2021 – 2024.

Voor de zorg voor het beheer van museale cultuurgoederen op grond van de Erfgoedwet ontving het Joods Museum voor 2021 een bedrag van € 1.120.276.

Om de financiële positie van het Joods Museum te beoordelen wordt mede gekeken naar de solvabiliteit aan de hand van de solvabiliteitsratio (eigen vermogen / totaal vermogen) en naar de liquiditeitspositie aan de hand van de liquiditeitsratio (vlottende activa / vlottende passiva).

Rekening houdend met het voorgaande komt de solvabiliteitsratio uit op 54%. Op basis van dezelfde berekening was in 2020 de solvabiliteitsratio 53%. Dit percentage is gekleurd door de aanvullende subsidie uit het steunpakket en toevoegingen aan het Nationaal Holocaustmuseum bestemmingsfonds. De liquiditeitsratio komt op 1,59. De kortlopende schulden zijn € 8.821.817. Dit is inclusief een bedrag van € 172.351 dat wij gezien de aard van deze post, niet hebben meegenomen in de berekening van de liquiditeitsratio. Hier moet opgemerkt worden dat door de toevoegingen aan het Nationaal Holocaustmuseum bestemmingsfonds, de financiële positie van het Joods Museum veel positiever lijkt dan deze feitelijk is.

Nationaal Holocaustmuseum bestemmingsfonds

In 2018 is het NHM bestemmingsfonds gevormd uit de vooruit ontvangen donaties, subsidies en fondsen die nadrukkelijk zijn geoordeeld voor de ontwikkeling, verbouwing en inrichting van het permanente Nationaal Holocaustmuseum. Deze bijdragen zijn het resultaat van een fondsenwervingscampagne ten behoeve van het Nationaal Holocaustmuseum die in 2017 is gestart.

WNT (Wet Normering Topinkomens)

De Raad van Toezicht en de directie worden als topfunctionarissen binnen de WNT aangemerkt. De jaarrekening wordt afgesloten met een toelichting op de bezoldiging van de directie van het Joods Museum. De bezoldiging van de directie valt ruimschoots binnen de WNT.

Gelieerde rechtspersonen en verbonden partijen

Stichting Vrienden Joods Historisch Museum

De Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum is een aan het Joods Museum verbonden partij. De Vriendenstichting richt zich op de volgende doelen:

- A. Het helpen financieren van tentoonstellingsprojecten in het Joods Museum, het helpen financieren van onderzoeksprojecten ten behoeve van toekomstige tentoonstellingen en educatieve projecten van en in het Joods Museum.
- B. Het wekken van belangstelling bij een breed publiek voor de geschiedenis en cultuur van de joden in het algemeen en van de joden in Nederland in het bijzonder.
- C. Het, als eigenaar, in stand houden, onderhouden en zo nodig aanpassen van het voormalige Hoogduitse synagogencomplex aan het Jonas Daniël Meijerplein en van het ertegenover aan de Nieuwe Amstelstraat gelegen Arsenaal, ten behoeve van een zo goed mogelijk gebruik door het Joods Museum.

Het is het beleid van het Joods Museum en van de Stichting Vrienden dat giften ten name van het Joods Museum als gift doorgegeven worden aan de Stichting Vrienden. Als de gift geormerkt is, krijgt het bij stichting Vrienden dezelfde oormerking. Indien de gift niet geormerkt is, worden de gelden besteed in lijn met de doelstelling van de Stichting Vrienden.

Stichting Vrienden als gebouweigenaar

De Stichting Vrienden is eigenaar van het voormalige Hoogduitse synagogencomplex waarin het Joods Museum is gevestigd en tevens van het Arsenaal waarin de kantoren en depots zijn gevestigd. Het onderhoud van de gebouwen van de Stichting Vrienden wordt gecoördineerd door de Technische Dienst van het Joods Museum. De Technische Dienst voert ofwel zelf de werkzaamheden uit, ofwel deze worden uitbesteed. Ten behoeve van het onderhoud van gebouwen en technische installaties zijn door (rijksmonument-) deskundigen meerjarenplannen opgesteld. Zie verderop in dit verslag onder 'Gebouwonderhoud en Meerjarenonderhoudsplan'.

Collectie Stichting Vrienden

In het afgelopen jaar zijn de collectiestukken in eigendom van de Stichting Vrienden, met een algemene acte overgedragen aan het Joods Museum. De praktijk van twee eigenaren is administratief onhandig, zoals in het geval van bruiklenen, maar belangrijker is dat het Joods Museum, anders dan de Stichting Vrienden, gebonden is aan regelgeving met betrekking tot het afstoten van collectiestukken.

Statuten Stichting Vrienden

Net als met de Raad van Toezicht van het Joods Museum, zijn we in 2021 met de Stichting Vrienden een gesprek gestart over aanpassing van de statuten die dateren uit 2007. Ook voor deze statuten geldt dat de gewijzigde wet- en regelgeving een algehele check-up rechtvaardigt, de naamswijziging van Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum in Stichting Vrienden van het Joods Cultureel Kwartier is nog niet in de statuten verankerd en vanzelfsprekend ligt ook hier de vraag ter tafel of het nog wenselijk is dat twee bestuursleden van de Vrienden q.q. deel uit maken van de Raad van Toezicht van het museum.

Stichting Charlotte Salomon

De Stichting Charlotte Salomon is eveneens een aan het Joods Museum gelieerde rechtspersoon. Het doel van de Stichting Charlotte Salomon is om zoveel mogelijk mensen kennis laten maken met het werk van Charlotte Salomon. De Stichting bezit tevens het intellectueel eigendom. De directie van het Joods Museum vormt het

bestuur van de Stichting Charlotte Salomon. Voor de integere exploitatie van het werk laat het bestuur van het Joods Museum zich terzijde staan door een Raad van Advies.

Stichting Menasseh ben Israel Instituut

Stichting Menasseh ben Israel Instituut is ook een aan het Joods Museum verbonden partij. De Stichting Joods Historisch Museum heeft een positie in het bestuur, overigens zonder overwegende invloed op het beleid. Het Menasseh ben Israel Instituut voor joodse sociaal wetenschappelijke en cultuurhistorische studies (MbII) is een academisch samenwerkingsverband tussen de Universiteit van Amsterdam en het Joods Cultureel Kwartier. Het instituut ontplooit activiteiten op het gebied van de Joodse wetenschap. Verderop in dit bestuursverslag wordt een toelichting gegeven bij de activiteiten van deze Stichting. In 2020 is overeenstemming bereikt met de Vrije Universiteit over toetreding tot het samenwerkingsverband per 1 januari 2021 voor een periode van tenminste vier jaar. Deze overeenkomst is mede het resultaat van de succesvolle werving door het Menasseh ben Israel Instituut voor een leerstoel Joodse Studies aan de Vrije Universiteit. Met deze ontwikkeling is het langjarig voortbestaan van het Menasseh ben Israel Instituut gewaarborgd.

Stichting Hollandsche Schouwburg

De Stichting Hollandsche Schouwburg is een aan het Joods Museum gelieerde rechtspersoon. Met ingang van 2013 werd de subsidie van de Hollandsche Schouwburg onderdeel van de subsidie van het Joods Museum. Gezien de plannen inzake het Nationaal Holocaustmuseum is gekozen voor het continueren van de Stichting Hollandsche Schouwburg met een eigen Raad van Toezicht. Afspraken tussen de beide stichtingen, inclusief de plannen voor een Nationaal Holocaustmuseum, zijn geformaliseerd in beheersovereenkomsten. De directie van het Joods Museum is tevens de directie van de Hollandsche Schouwburg op basis van een personele unie.

Ondernemerschap

Het ondernemerschap lijdt onder de gebeurtenissen van de afgelopen jaren en onder de onzekerheid over de komende jaren.

In 2020 zijn we begonnen met het, als dan niet tegen vergoeding, aanbieden van digitale activiteiten, zoals online rondleidingen, workshops en evenementen. We zijn een samenwerking gestart met een vaste externe partner: tegenover studioruimte in ons auditorium krijgen wij professionele, technische oplossingen geleverd. De digitale kansen en uitdagingen zijn groot, een digitale strategie is daarom gewenst. We doen mee met het Project DIP dat het Centraal Museum is gestart met een subsidie onder de voorwaarden van het delen van kennis en ervaring met collega's.

Met onze plannen voor het Nationaal Holocaustmuseum tonen we groot maatschappelijk ondernemerschap.

We zijn al een aantal jaren actief deelnemer en lid van bestuur van respectievelijk het samenwerkingsverband De Plantage en de Bedrijven Investeringszone Knowledge Mile. Beide samenwerkingen zijn de museale sector overstijgend, en gericht op gebiedsontwikkeling en -marketing.

Het Joods Cultureel Kwartier blijft inzetten op:

- Samenwerking
- Verhoogde output van vaste medewerkers
- Het terugverdienen van personeelslasten door middel van projecten
- Verkoop van de I ASK-methode
- Het ter beschikking stellen van diensten van medewerkers tegen vergoeding van een cultureel ondernemerstarief

- Het ontwikkelen en verkopen van reizende tentoonstellingen
- Regels met betrekking tot de aanbesteding
- Professionalisering van het opdrachtgeverschap.
- Werken met eigen inkoopvoorwaarden en het scholen van medewerkers in goed opdrachtgeverschap.

Bij tegenvallende inkomsten zal het Joods Museum (1) een beroep doen op de Stichting Vrienden, (2) besparen op activiteiten die geen directe bijdrage leveren aan publieksbereik en (3) in het uiterste geval besparen op activiteiten die de laagste bijdrage leveren aan publieksbereik en/of inkomsten.

Museumshop, museumcafé en verhuur

In normale tijden boekt de Museumshop een bescheiden positief resultaat. Voor het Museumcafé geldt ook bij goed bezoek dat de gemiddelde omzet per museumbezoeker in het Museumcafé te laag is om op dit onderdeel geen verlies te lijden. De concurrentie met de horeca in het centrum van Amsterdam is logischerwijs te groot. Via de afdeling Sales en Evenementen worden ruimtes van de verschillende locaties van het Joods Cultureel Kwartier verhuurd.

Fondsenwerving en vrienden

Definiëren we met de Raad voor Cultuur cultureel ondernemerschap "als een werkwijze waarmee instellingen, vanuit hun artistieke oriëntatie, meer publiek en financiers weten te interesseren", dan doen we het goed.

Het afgelopen jaar waren we wederom succesvol in het werven van externe middelen bij private vermogensfondsen, stichtingen en particulieren voor tijdelijke tentoonstellingen en het in aanbouw zijnde Nationaal Holocaustmuseum. We zijn steeds gericht op het aanboren van nieuwe bronnen voor de promotie van het museum en het beheren van de bestaande relaties. Relatiebeheer gebeurt via persoonlijk contact, het ontvangen van relaties op locatie en het op de hoogte houden van de laatste ontwikkelingen door middel van nieuwsbrieven.

Elders in het verslag wordt de Stichting Vrienden genoemd en toegelicht. De Stichting is in samenspraak met directie en medewerkers actief betrokken bij de werving en het onderhouden van het netwerk.

In de Verenigde Staten heeft het Joods Museum een Vriendenstichting die opereert vanuit New York. Amerikaanse Vrienden doneren jaarlijks wisselende bedragen.

In 2021 heeft het Joods Cultureel zich aangesloten bij een landelijke platform voor het vergroten van de aandacht en het bewustzijn voor nalaten aan cultuur. Komend jaar komt er een nieuwe nalatenschapsbrochure en zal er tevens een campagne komen om de mogelijkheid om te legateren nog nadrukkelijker onder de aandacht van het publiek te brengen.

Risicomanagement

Vanaf 2019 werken wij met een uitgebreid overzicht van de mogelijke risico's. Het gaat hier om uiteenlopende risico's zoals risico's met consequentie voor de lange-termijn doelstelling, voor de operatie, of voor de financiële positie, en risico's die van buitenaf komen of voortvloeien uit wet- en regelgeving.

Van elk risico wordt een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid, de ernst en de beheersbaarheid. Van elk risico wordt respectievelijk het mogelijke gevolg van het risico en de genomen maatregel, of de te nemen maatregel, benoemd. Deze beoordeling leidt tot een conclusie met betrekking tot de prioriteit qua aanpak. Het is een 'levend document' dat jaarlijks mede in het kader van bewustwording met de verschillende afdelingen wordt besproken en dat wordt bijgesteld en besproken met de auditcommissie van de Raad van Toezicht.

Een van de risico's betreft de Algemene verordening gegevensbescherming en het gebruik van ICT. Dit is een risico dat met thuiswerken groter wordt. Binnen de organisatie is een van de medewerkers aangewezen als AVG-functionaris. Een Gedragscode ICT & AVG is opgesteld, die richtlijnen geeft voor het omgaan met

internet, voor het netwerk- en e-mailgebruik en voor het thuiswerken. Het bevat beleid met betrekking tot de bescherming van privacygevoelige informatie en de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van systemen en data.

Voornaamste risico's die wij zien voor de komende periode zijn:

- Financieel risico door het traag op gang komen van bezoekers enerzijds en de kostenstijgingen anderzijds; en
- door een krappe arbeidsmarkt en niet marktconforme CAO, problemen bij het invullen van vacatures en het vinden van goede mensen.

Prestatieverantwoording 2021

Hieronder volgt een kwalitatieve en kwantitatieve reflectie op de activiteiten zoals voorgenomen en gerealiseerd.

Bezoekers

In 2020, het eerste jaar van de coronacrisis, ontvingen wij op de vier locaties in totaal 82.744 bezoeken. Vanaf begin februari 2020 sloten wij het Nationaal Holocaustmuseum in verband met de verbouwing richting opening najaar 2023. De Hollandsche Schouwburg is in december 2020 gesloten eveneens op weg naar opening in 2023. In 2021 ontvingen wij in totaal 53.748 bezoeken. Per instelling zijn de aantallen als volgt:

	2021	2020
Joods Museum	34.090	36.517
Portugese Synagoge	19.658	20.169
Hollandsche Schouwburg	-	20.472
Nationaal Holocaustmuseum	-	5.586

- Eén bezoeker kan meerdere locaties bezoeken.

Schoolbezoeken

	2021	2020
Aantal bezoekende scholieren per jaar:	3.381	5.736

- In verband met sluiting van de Hollandsche Schouwburg en het Nationaal holocaustmuseum waren geen bezoeken in verband met herinneringsactiviteiten

Een aantal conclusies:

- In 2020 waren we 8,5 maand open en waren er 82.744 bezoeken; in 2021 was dat 6,5 maand en 53.748 bezoeken. De Hollandsche Schouwburg en het Nationaal holocaustmuseum niet meegerekend, steeg het gemiddelde per maand in 2021 met 24% ten opzichte van 2020.
- De gemiddelde entree-inkomsten per bezoek zijn € 5,90 (t.o.v. € 4,89 in 2020). De Museumkaart-houder bezocht als eerste weer de musea. De opbrengst per kaartje is gemiddeld hoog door het ontbreken van scholen, omdat de Hollandsche Schouwburg dicht was en er geen openingen waren met gratis bezoek.
- Augustus, oktober en november waren de drukste maanden.
- 7% van de bezoekers heeft met een kaartje zowel de Portugese Synagoge als het Joods Museum bezocht. De oversteek wordt vaker gemaakt door de bezoeker van het Joods Museum dan andersom.

Bezoeken website en bereik social media

Website

In 2021 heeft Google Analytics 449,783 sessies gemeten, dit betekent dat de gebruiker actief gebruik maakt van de website. In 2021 werden er gemiddeld 4 pagina's per sessie bezocht.

Ongeveer 75% van de gebruikers is een 'new visitor', de overige 25% is een 'returning visitor'. Er is sprake van een 'returning visitor' wanneer die persoon eerder één of meerdere webpagina's van de website van het Joods Cultureel Kwartier heeft bezocht, buiten de vastgestelde 'date range' van 01-01-2021 t/m 31-12-2021. 25% van de web-bezoekers in 2021 heeft dus bezocht in de jaren voorafgaand aan 2021.

81% van de websitebezoekers kwam uit Nederland, iets meer dan 4% uit de Verenigde Staten en 2,8% uit België. Het overige deel was onder andere afkomstig uit België, Duitsland, Frankrijk, Israël, Engeland, Italië, Spanje en Canada

Het totaal aantal gebruikers is goed geweest voor 1.789.407 pagina-weergaven. De meest populaire pagina's waren de locatiepagina van het Joods Museum en de startpagina (homepage www.jck.nl). Maar ook de tentoonstellingsagenda, de Hollandsche Schouwburg, de Portugese Synagoge en de pagina's over 'Fred Stein. Dresden, Parijs, New York – Fotograaf in ballingschap' en 'Zijn Joden wit?' deden het goed. Er zijn overduidelijk pieken te zien op respectievelijk 8 april, Jom Hasjoa, en 4 mei, Dodenherdenking.

Social media, volgers + bereik

- Op Twitter bereikten we 414.693 impressies en werden we 683 genoemd.
- Op Facebook hadden we wanneer je naar de cijfers van Facebook zelf kijkt een bereik van 967.449. Volgens brandmonitor OBI was dit zelfs 2.4 miljoen. Ook kregen we er 588 nieuwe volgers bij.
- Op Instagram hadden we met onze posts en stories 465.092 impressies en werd ons totale aantal volgers met 1.023 uitgebreid.
- Op LinkedIn plaatsten we minder posts, maar meer specifieke op het vakgebied gerichte berichten, met een bereik van 74.882 en 5.030 interacties. Dit leidde tot een hoog engagement rate van 6,22% op onze posts.
- Onze video's op YouTube telden 103.337 weergaven en men keek in totaal 17.500 uur naar onze content.

Wisseltentoonstellingen in de tijdelijke expositieruimtes 1 en 2, en presentaties zoals in het Kunstkabinet, en in het Joods Museum junior.

Met het tentoonstellingsprogramma worden verschillende doelgroepen aangesproken. Het kan hierbij gaan om grote meerjarige projecten maar ook om projecten met een specifiek Nederlands-Joodse insteek.

Daarnaast is onze focus ook gericht op hedendaagse kunstenaars die complexe maatschappelijk relevante thematiek aankaarten. Voorbeelden hiervan in 2021 zijn de Israëlische kunstenaar Sigalit Landau met het project 'Between Worlds' en de samenwerking met het in Nederland woonachtige Israëlische kunstenaarsduo Gil & Moti.

Om flexibel in te spelen op relevante maatschappelijke onderwerpen zet het Joods Museum het Kunstkabinet en de binnenruimte van het museum in voor kleine, tijdelijke presentaties. 'Zijn Joden wit?', over hedendaags antisemitisme is daar een goed voorbeeld van.

Gezien de druk op de fondsenwerving en de organisatie en vanuit de wens tentoonstellingen wat meer fysieke ruimte te gunnen, is besloten in de toekomst met grotere regelmaat de beide tijdelijke expositieruimtes 1 en 2, te gebruiken voor dezelfde tijdelijke tentoonstelling. In 2021 was dat nog niet het geval.

Waterlooplein – De buurt binnenstebuiten - 2 oktober 2020 t/m 13 juni 2021 (data aangepast wegens de gedwongen sluiting)

Met bodemvondsten, foto's, filmmateriaal, 3D-reconstructies en objecten vertelde deze tentoonstelling verhalen uit de vierhonderd jaar geschiedenis van het hart van de voormalige Jodenbuurt. De tentoonstelling was deel

van een samenwerkingsproject van het Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology (ACASA), Bureau Monumenten en Archeologie van de gemeente Amsterdam en het Joods Museum.

Van de reactiewand: ‘Mazzel Tov, heerlijke expositie! Als ‘ras-Amsterdamse’ genoten [...] alles is prachtig en vooral de markt zelf met de verkopers.’

Een graf in de wolken – Over het gedicht Todesfuge van Paul Celan - 11 december 2020 t/m 16 mei 2021 (de tentoonstelling is wegens de gedwongen sluiting helaas maar kort te zien geweest)

In mei 1945 schreef de Roemeens-Joodse dichter Paul Celan (1920-1970) het gedicht *Todesfuge* over de verschrikkingen van de Holocaust. Een origineel typoscript van het gedicht vormde de kern van deze tentoonstelling, die zich richtte op het leven van Celan, op de betekenis en ontvangst van *Todesfuge* en op de impact van het gedicht op andere kunstenaars.

Uit het gastenboek: ‘Een heel intense en verdrietige beleving en ook weer prachtig hoe Celan en alle andere kunstenaars schoonheid in deze tragiek leggen. [...] Het blijft resoneren in mijn hoofd.’

Gil & Moti – Forget & Remember - 5 juni t/m 28 november 2021

Gil Nader en Moti Porat komen uit Israël maar wonen sinds 1998 in Rotterdam. Naast een echtpaar vormen ze ook het artistieke duo Gil & Moti. Op uitnodiging van het Joods Museum maakten zij een tentoonstelling waarin zij de achtergrond en migratiegeschiedenis van hun Joods-Israëliëse families, de complexiteit van hun eigen identiteit en die van hun geboorteland portretteerden. Persoonlijke collecties, intieme video-interviews en een audiotour speelden een centrale rol.

Uit het gastenboek: ‘Aangrijpend en hartverscheurend’, ‘Heel ontroerend en heel herkenbaar! Geeft indringende inkijk in Israëls immigranten en hun achtergrond’, ‘Onwaarschijnlijk mooie tentoonstelling’.

Fred Stein. Dresden, Parijs, New York – Fotograaf in ballingschap - 9 juli t/m 7 november 2021

Voor het eerst was het werk van Fred Stein in Nederland te zien. Deze fotograaf, die nazi-Duitsland ontvluchtte en zich vestigde in New York, was een van de vroege meesters van de sociaal-documentaire fotografie én een van de belangrijke portretfotografen van zijn tijd. Zijn portretten van tijdgenoten als Albert Einstein, Hannah Arendt en Marc Chagall werden iconisch. Na Steins dood raakte zijn werk in de vergetelheid, maar recent werd het herontdekt.

Uit het gastenboek: ‘Ik heb ontzettend genoten van de Fred Stein tentoonstelling. Heel hartelijk dank voor alle liefde, kennis en tijd die jullie hierin hebben gestopt.’; ‘Indrukwekkend. Prachtige foto’s maar vooral de verhalen erachter slaan in als een bom!’

Sigalit Landau – Between Worlds - 3 december 2021 t/m 27 maart 2022

De internationaal bekende Israëlische kunstenaar [Sigalit Landau](#) werkt veel in en bij de Dode Zee, het extreem zoute meer in het grensgebied van Jordanië en Israël. Haar spectaculaire zoutsculpturen, gemaakt door voorwerpen lange tijd in het meer te hangen en het zout erop te laten kristalliseren, waren voor het eerst in Nederland te zien. In video-installaties en andere werken in deze overzichtstentoonstelling richtte Landau zich ook op de Dode Zee als een plek die politiek en ecologisch beladen is. Het museum produceerde een serie podcasts als begeleiding bij de tentoonstelling.

Uit het gastenboek: ‘The exhibition Sigalit Landau is just amazing’, ‘Zo mooi deze onderzeese wereld op het droge...’

Rammelaars! Rammelaars! Rammelaars! – De curieuze collectie van Heinz Keijser - 17 december 2021 t/m 6 juni 2022

Heinz Keijser, die uit nazi-Duitsland vluchtte en tijdens de oorlog in Nederland onderdook, begon op volwassen leeftijd rammelaars te verzamelen. Uiteindelijk bezat hij er bijna duizend, uit alle tijdperken en windstreken en van alle denkbare materialen, van goud en zilver tot plastic. De tentoonstelling toonde de bij kenners vermaarde verzameling in al haar glorie. Tegelijk werd een verbinding gelegd met het persoonlijk leven van Keijser, die door het verzamelen probeerde zijn verwoeste bestaan na de Holocaust opnieuw zin en betekenis geven.

Een eerste reactie uit het gastenboek: ‘Wat een geweldige prachtige verzameling!’

Levie Zadok en Zwarte Piet: twee karikaturen - 30 oktober 2020 t/m 3 januari 2021

Naar aanleiding van een publicatie van Ewoud Sanders werd een mini-tentoonstelling gewijd aan Levie Zadok, een creatie van de Amsterdamse onderwijzer Jan Schenkman (1806-1863), die eerder de figuur van Zwarte Piet in een boekje had opgevoerd. Schenkman gaf beide figuren stereotyperingen mee die het christelijke en witte publiek in die tijd gemakkelijk vond en die tot op de dag van vandaag doorwerken.

Topstukken uit het kunstdepot - 4 september 2020 t/m 28 februari 2021

Het Joods Museum presenteerde een selectie topstukken uit de eigen kunstcollectie, alle verworven dankzij de hulp van schenkers. Het ging om werken van bekende 19e- en 20e-eeuwse Joodse kunstenaars zoals Isidor Kaufman, Isaac Israels en Eduard Frankfort. De presentatie in het Kunstkabinet was onderdeel van ‘De kracht van onze Nederlandse collecties’, een gezamenlijke actie van de Vereniging Rembrandt en de Turing Foundation.

Gabriel Lester – Melancholia in Arcadia - 4 september 2020 t/m 28 februari 2021

In de coronaperiode waren veel sterfgevallen te betreuren. Het Joods Museum vroeg Gabriel Lester (Amsterdam, 1972) zijn kunstwerk *Melancholia in Arcadia* voor de ramen van het Kunstkabinet te installeren. Het werk, een ‘wapperend’ kanten gordijn dat bevroren is in tijd en ruimte, is geïnspireerd op een Joods rouwritueel, waarbij de ramen worden geopend om de ziel van de overledene de ruimte te geven het lichaam te verlaten.

Zijn Joden wit? - 9 juni t/m 1 augustus 2021

Antisemitisme is terug van nooit weggeweest. In *Zijn Joden wit?* boog het Joods Cultureel Kwartier zich, samen met verschillende gastconservatoren, over de vraag waar Joden zich bevinden op het spectrum van de huidige identiteits- en representatiepolitiek. Worden zij gezien als daders of slachtoffers? Als bevoorrecht of benadeeld? Hoe zien zij dat zelf? En hoe zien anderen hen? Een compilatie van video-interviews met direct betrokkenen werd ingebed in een historische en maatschappelijke context.

Uit het gastenboek: ‘Geweldig goed dat jullie dit initiatief nemen! Hoop dat het tot veel discussie en vooral solidariteit mag leiden tussen alle minderheidsgroepen.’

William Kentridge - 13 augustus t/m 24 oktober 2021

In 2012 presenteerde het Joods Museum de eerste tentoonstelling in Nederland van de Joodse Zuid-Afrikaanse kunstenaar William Kentridge. Als afscheidscadeau voor de voorzitter van de Raad van Toezicht, tevens groot

liefhebber van Kentridge, werd een presentatie samengesteld met recent werk van de kunstenaar uit de particuliere EKARD COLLECTION.

Een feest van licht: Chanoeka - 29 oktober 2021 t/m 9 januari 2022

Ter gelegenheid van Chanoeka werd een keuze uit de 144 chanoekiot uit de collecties van het Joods Museum en de Portugese Synagoge getoond, die de geschiedenis en de diversiteit van Joden in Nederland weerspiegelen. De lampen waren afkomstig uit vier eeuwen en verschilden sterk in materiaal en vormgeving. Pronkstuk was een nieuw verworven zilveren exemplaar dat in 1888 werd gemaakt naar voorbeeld van een lamp uit de vroege 17^e eeuw, die ernaast werd getoond.

Droombos Eli Content - 28 november 2019 t/m 30 mei 2021

Eli Content maakte voor de zolder van het Joods Museum junior een Droombos vol clowneske figuren. Hij liet zich hierbij inspireren door de wandschilderingen van Marc Chagall voor het Joods Theater in Moskou. Kinderen konden in het atelier droomfiguren maken en deze in het Droombos ophangen. Er was ook een schrijfplek, om een droom aan het bos toe te vertrouwen.

Eden en de Gulden Regel – Virtual Reality - 7 juli 2021 t/m 26 juni 2022

Eden en de Gulden Regel is een ervaring voor jong en oud, gemaakt door VR-kunstenaar en verhalenverteller Abner Preis, speciaal voor de zolder van het Joods Museum junior. Met een VR-bril op gaat de bezoeker met het meisje Eden mee op een magische reis om de betekenis van de Gulden Regel te ontdekken. Deze leefregel blijkt al duizenden jaren te bestaan en in culturen over de hele wereld voor te komen: ‘wat jij niet wilt dat jou geschiedt, doe dat ook een ander niet.’ Terug van de VR-reis kunnen kinderen een eigen bloem knutselen om daarmee de wereld mooier te maken.

Tentoonstelling op locatie buiten het Joods Cultureel Kwartier

Tewerkgesteld in het Amsterdamse Bos – Joodse werkkampen in en rond Amsterdam 1941 – 1944 - 2 september 2021 t/m 3 april 2022; in de Boswinkel van Amsterdamse Bos

In het kader van 75 jaar bevrijding toonde het Amsterdamse Bos een tentoonstelling over de werkkampen voor Joodse mannen, die in de Tweede Wereldoorlog verplicht in het bos tewerk werden gesteld. Hun tragische geschiedenis werd voor het eerst uitgebreid belicht.

De gemeente Amsterdam/het Amsterdamse Bos organiseerde deze tentoonstelling in samenwerking met het Joods Cultureel Kwartier, onderzoeker Lion Tokkie, Stichting De Terugkeer en het Stadsarchief Amsterdam.

Collecties & Kenniscentrum

De instellingen van het Joods Cultureel Kwartier beheren een collectie van circa 100.000 museale voorwerpen die jaarlijks met enkele honderden stuks groeit. De collecties zijn ondergebracht bij en worden beheerd door het Joods Museum. Het Nationaal Holocaustmuseum heeft geen eigen collectie. Het afgelopen jaar zijn er juist voor dit nieuwe museum veel nieuwe stukken aan de collectie toegevoegd.

De collectie van het Joods Museum is uitgebreid met:

Schilderijen	28
Tekeningen	44
Grafische werken (gelegenheidsdrukwerk, prenten, affiches)	5

Joodse ceremoniële voorwerpen	2
Kunstininstallatie	1
Historische voorwerpen (bezittingen van slachtoffers, reclame-uitingen van Joodse bedrijven etc.)	60
Inventarisnummers met archieven en archiefstukken (manuscripten, dagboeken, brieven, etc.)	272
Inventarisnummers met fotodossiers, fotoalbums en foto's (met in totaal c. 1.600 afbeeldingen)	162

De AV collectie is gegroeid met 87 opnames en voor de literatuurcollectie in het Kenniscentrum zijn 237 nieuwe publicaties (boeken, brochures, catalogi) verwerkt.

Voorbeelden bijzondere aanwinsten

- Een bijzondere aanwinst uit 2021 is het manuscript van het boek *Eindstation Auschwitz* door Auschwitzoverlevende Eddy de Wind (1916-1987). Hij publiceerde het boek in 1946 en daarmee is het een van de eerste getuigenissen van een overlevende. Bijzonder is vooral ook dat De Wind zijn boek schreef toen hij nog in Auschwitz verbleef. Daarnaast werd ook een aantal foto's met betrekking tot Eddy de Wind overgedragen, zoals een bijzondere foto van zijn huwelijk in Westerbork met Frieda (Friedel) Komorik op 25 mei 1943 en een foto van hem tijdens een toespraak die hij na de bevrijding in Auschwitz hield tot andere overlevenden van dit vernietigingskamp. Het manuscript zal straks te zien zijn in de vaste tentoonstelling in het Nationaal Holocaustmuseum.
- Het 'receptenboek' van Leni Snapper-Sondervan is eveneens een bijzondere aanwinst. Zij overleefde Bergen-Belsen en hield jarenlang een receptenboek bij. Behalve recepten zitten er in dit lijvige boek ook losse briefjes met gedichten die medegevangenen in Bergen-Belsen voor haar verjaardag maakten op 14 november 1944, waaronder een gedicht van Steppie Joachimsthal-de Paauw.
- In langdurig bruikleen ontving het museum een ongeveer 200 stukken omvattend archief van de familie Van den Bergh. Het archief, dat betrekking heeft op de periode ca. 1860-1980, omvat een grote hoeveelheid fotoalbums, persoonlijke documenten, brieven en een fraai gastenboek van de villa "Arcadia" van de familie in Nice uit 1928 met daarin onder andere de namen van Charlotte Salomon en Aletta Jacobs.
- Hoewel het museum al een omvangrijke collectie chanoekiot bezit, heeft zich in 2021 de mogelijkheid voorgedaan om een hele bijzondere lamp aan te kopen: een zilveren exemplaar gemaakt door Jacob Hendrik Helweg (1836-1903). Deze lamp was tot nu toe onbekend in het oeuvre van deze zilversmid. De lamp was gedurende de maanden november en december te zien in het Kunstkabinet van het museum.
- Stoomververij en Chemische Wasserij De Jonge Paperel werd opgericht in 1920 door de broers Jacques en Alexander Paperel. Het hoofdkantoor was gevestigd aan de Tolstraat in Amsterdam. De Jonge Paperel breidde eind jaren '30 snel uit met acht filialen in Amsterdam. De twee rode borden dateren waarschijnlijk uit deze periode tussen 1920 en 1930. Het bedrijf bleef tot het eind van de jaren '60 bestaan.
- De heer J. Dijkstra schonk een groep van 31 tekeningen van de hand van zijn vader Herman Dijkstra (1904-1976). Daarvan zijn 23 tekeningen gebruikt als illustratie in het boek *Het bittere kruid* (1957) van Marga Minco. De overige tekeningen kwamen tot stand in hetzelfde werkproces. Nadat hij halverwege de jaren vijftig de opdracht kreeg om *Het bittere kruid* te illustreren, maakte Dijkstra honderden tekeningen en putte daarvoor uit zijn geheugen. Als kind "keek hij zijn ogen uit" in de Joodse buurt van Groningen. Deze herinneringen en wat hij later in de oorlog zag, verwerkte hij in zijn tekeningen. 'Echte' illustraties die het verhaal volgen zijn het niet. Victorine Hefting, kunsthistoricus en echtgenote van uitgever Bert Bakker, maakte een selectie uit de tekeningen. Marga Minco was blij dat *Het bittere kruid* niet op de gewone wijze geïllustreerd is, "het zou een boek met plaatjes zijn geworden".

Restauraties

In 2021 werd een viertal stukken gerestaureerd. Het betreft de volgende restauraties:

- Paul Citroen, Zelfportret met gele achtergrond, 1948, olieverf op doek, 40 x 30 cm.
- Louis Hartz, Paarden op het strand in Katwijk, 1910-1920, olieverf op doek, 38 x 55 cm.
- Maurits Léon (1838-1865), De kleine oppas, 1860, olieverf op doek, 47 x 65,5 cm.
- Besamietoren, zilver, deels verguld, ca. 1700, hoogte 42 cm.

Uit de collectie van Ets Haim werden 14 boeken gerestaureerd.

Bruiklenen

Ondanks sluitingen van musea in Nederland en andere landen zijn er afgelopen jaar weer diverse collectiestukken uitgeleend ten behoeve van tentoonstellingen elders. Er zijn 85 stukken uitgeleend aan Nederlandse musea en 15 stukken waren te zien in tentoonstellingen in Duitsland en België. Twee tentoonstellingen die in verband met het grote aantal bruiklenen uit de collectie van het Joods Museum speciaal genoemd kunnen worden zijn:

1. Museum Krona Uden, ‘Tussen werelden, Chagall en hedendaagse kunstenaars’
2. Museum Jan in Amstelveen, ‘Sam Drukker- Onderweg’

Kenniscentrum, digitale dienstverlening en digitalisering

In verband met de sluiting van het museum en de coronamaatregelen was het Kenniscentrum het afgelopen jaar beperkt geopend. Vanaf 5 juni tot 19 december was het Kenniscentrum voor geïnteresseerden en onderzoekers op afspraak te bezoeken. In deze periode zijn er 232 bezoekers ontvangen. Door de beperkte opening maakten bezoekers versterkt gebruik van de mogelijkheid om online een informatievraag te stellen. In 2021 zijn er circa 1.350 vragen binnengekomen en behandeld. Daarnaast zijn er circa 400 verzoeken voor beeldmateriaal uit de collectie behandeld.

764 objecten uit de museale collecties zijn in 2021 voor het eerst gedigitaliseerd of voorzien van een nieuwe digitale afbeelding. Dit betreft grotendeels nieuwe aanwinsten maar ook enkele stukken uit de collectie van de Stichting CEPIG (Stichting Cultureel Erfgoed Portugees-Israëlietische Gemeente) of stukken die zijn gedigitaliseerd in verband met beeldaanvragen. Van vier objecten is een 360 graden opname gemaakt en van zes objecten een 3d scan.

Een grote groep archiefmateriaal, (ego)documenten, fotoalbums en losse foto's met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog is dit jaar door een externe partner voorbereid op digitalisering. Dit grootschalige digitaliseringsproject wordt uitgevoerd in samenwerking met andere instellingen uit het samenwerkingsverband van de Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45. De resultaten van dit digitaliseringsproject zullen gedurende 2022 beschikbaar komen voor het publiek via de eigen website en via het platform Netwerk Oorlogsbronnen.

Ets Haim – Livraria Montezinos

Door de coronabeperkingen heeft Ets Haim dit jaar minder bezoekers kunnen ontvangen. Daar staat tegenover dat er een verschuiving heeft plaatsgevonden van een focus op kleinere, lokale activiteiten naar grotere, internationale activiteiten. Een voorbeeld hiervan is de deelname van Ets Haim aan de pilot Portal for Judaïca Libraries, geïnitieerd door de Association of Jewish Libraries (AJL) in de Verenigde Staten. Ets Haim heeft een eigen website gekregen met relevante informatie voor onderzoekers. Doel van dit initiatief is op termijn een

gemeenschappelijke ‘voorkeur’ te vormen voor de diverse, bij de AJL aangesloten Joodse bibliotheken. Een ander voorbeeld is het initiatief van de National Library of Israel om een ethische standaard te bepalen voor het verwerven van boeken met een niet te traceren of twijfelachtige herkomst. Bij het ontwikkelen van deze standaard is ook de conservator van Ets Haim betrokken.

Onderzoek heeft op kleine schaal kunnen plaatsvinden. Jonathan Salomon kon dankzij de toekenning van een Fulbright beurs voor de studie van klavecimbel aan het Conservatorium van Amsterdam onderzoek doen naar de manuscripten van 18de -eeuwse Sefardische muziek, die zich in de Ets Haim bibliotheek bevinden. Op 9 mei heeft hij dit onderzoek met een onlineconcert ‘Music of Many Worlds’ met onder andere werken van Abraham de Caçeres en C.G. Lidarti afgesloten.

Op 14 november vonden er in het auditorium van het Joods Museum twee lezingen plaats over een handschrift uit de collectie van Ets Haim. Het onderwerp was de Remonstrantie van 1615: Hugo de Groot en de rechten van de Joden. Onder grote belangstelling zijn dr. David Kromhout en de rechtsgeleerde prof. Marc de Wilde ingegaan op de achtergrond van de Remonstrantie.

Daarnaast vonden er in Ets Haim regelmatig filmopnames plaats. Een voorbeeld hiervan zijn de opnames voor De bezette stad, een film van de Oscar winnende regisseur Steve McQueen, gebaseerd op het boek Atlas van een bezette stad van Bianca Stigter.

Om de bibliotheek nationaal en internationaal via social media onder de aandacht te brengen zijn er drie video’s opgenomen: Ets Haim doet een boekje open. Hierin vertelt de conservator verhalen en anekdotes uit de bibliotheek. Daarnaast is er een video opgenomen over de achtergrond en geschiedenis van Ets Haim om in presentaties op te nemen.

Joods Monument

Het Joods Monument werd in 2021 bijna 700.000 keer bezocht (689.702 sessies), door 378.577 bezoekers. Ten opzichte van 2020 betekent dat voor het aantal sessies een stijging van 11% en voor het aantal bezoekers een stijging van bijna 12%. Om zelf aanvullingen te kunnen doen hebben zich in 2021 ruim 1100 mensen als gebruiker geregistreerd, waaronder 65 docenten in het kader van het educatieve programma *Wordt Gemist*.

Door de gebruikers (en de redactie) werden in 2021 bijna 9.000 afbeeldingen toegevoegd aan de persoonspagina’s van de slachtoffers, variërend van portret- en familiefoto’s tot foto’s van persoonlijke documenten. Behalve de afbeeldingen werden ook 2.955 aanvullingen gedaan als verhaal, soms uitgebreide herinneringen, soms een korte opmerking. Ondanks dat gebruikers zelf hun aanvullingen kunnen doen, wordt ook de redactie van het Joods Monument veelvuldig geraadpleegd. De redactie ontving en beantwoorde ruim 2.500 e-mails. Net als in 2020 werkte de (vrijwillige) redactieleden vrijwel het hele jaar vanuit huis.

Collectie Stichting CEPIG; restauratie interieurplan

Op basis van de beheersovereenkomst is het Joods Museum verantwoordelijk voor het behoud en beheer van de collectie van de ceremoniële objecten beschermd onder de Wet Behoud Cultuurbezit en van de collectie van Ets Haim-Livraria Montezinos, die in het complex gevestigd is. In de praktijk heeft het Joods Museum alle collecties in het complex onder zijn hoede.

Het interieur van de Portugese Synagoge heeft een zekere mate van restauratie, conservering, onderhoud of een combinatie hiervan. In opdracht van Stichting CEPIG heeft het Joods Museum in 2020 in samenwerking met een deskundige werkgroep een restauratievisie opgesteld. Op basis van deze visie is een restauratieplan geformuleerd met bijbehorende begroting van 2 miljoen euro. In 2021 zijn fondsen geworven, de helft van het benodigde budget wordt gedekt uit de Subsidieregeling tienjarige ondersteuning iconische rijksmonumenten en een subsidie van de Provincie Noord-Holland. Eind 2021 is met de uitvoering van de restauratie begonnen die in ieder geval twee jaar in beslag zal nemen. Tijdens de restauratie zal de Snoge toegankelijk zijn voor het

publiek. Via onze website en andere communicatiekanalen nodigen we de mensen uit om de ontwikkelingen te volgen.

Hollandsche Schouwburg en Nationaal Holocaustmuseum

Gezien de aan de Hollandsche Schouwburg verbonden plannen voor een permanent Nationaal Holocaustmuseum, doen wij apart verslag over deze beide locaties en over de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van het permanente Nationaal Holocaustmuseum.

Nationaal Holocaustmuseum en Hollandsche Schouwburg

Het jaar 2021 stond in het teken van de bouwkundige, architectonische, museale en inhoudelijke ontwikkeling van het nieuwe Nationaal Holocaustmuseum.

In september 2021 is het pand van de voormalige Hervormde Kweekschool in eigendom overgedragen van de gemeente Amsterdam aan het museum. Vervolgens is direct gestart met de eerste bouwwerkzaamheden, de aanleg van de warmte-koude-opslag. Het architectonisch ontwerp voor beide panden van het museum is gemaakt door Office Winhov.

In 2021 zijn de onderzoekwerkzaamheden voor de museumpresentatie bijna geheel afgerond. Parallel hieraan werkten Opera Amsterdam en Studio Louter het eerste concept voor de museuminrichting uit tot een schetsontwerp en voorlopig ontwerp. Het definitief ontwerp is gereed in het voorjaar van 2022. In het museum staat het hermenselijken van slachtoffers centraal, en niet de onbevattelijke aantallen.

Het Nationaal Holocaustmuseum i.o. sloot begin februari 2020 de deuren in verband met de op de bouw voorbereidende werkzaamheden en ook omdat het budget voor de tijdelijke programmering op was. Eind december ging de Hollandsche Schouwburg dicht voor de bezoeker.

Ondanks de verbouwing van de Hollandsche Schouwburg is het streven om de herdenkingen, Jom Hasjoa en 4 mei, zoveel mogelijk door te laten gaan. De jaarlijkse Jom Hasjoa herdenking vond in 2021 vanwege de coronamaatregelen in een digitale versie plaats en trok ruim 5.000 bezoekers online, vrijwel identiek aan 2020. Voor de Dodenherdenking op 4 mei is uitgeweken naar de landelijke herdenking op de Dam. Wel was de Hollandsche Schouwburg de gehele dag geopend om geïnteresseerden op een individuele manier te laten herdenken. Het publiek waardeerde dit zeer.

Ondanks dat het Nationaal Holocaustmuseum vanwege bouwwerkzaamheden niet toegankelijk was, is in tien publieksmomenten aandacht gevraagd voor de geschiedenis van de Sjoa. Binnen de programmering zijn vier getuigen geïnterviewd over hun herinneringen aan de oorlog.

Samenwerking

Het museum werkte ook in 2021 samen met diverse organisaties; een greep uit de projecten:

- De conservator heeft een bijdrage geleverd aan de International Holocaust Remembrance Day The Hague, een initiatief van de Joodse gemeente Den Haag, de Israëlische ambassade en het Internationaal gerechtshof. De bijdrage ging over de Wassenaar conference.
- De conservator heeft gastcolleges verzorgd op de Reinwardt Academie (januari 2021) en de Universiteit van Amsterdam (december 2021).
- Op verzoek van het nieuw ingerichte State Museum Sobibor en in samenwerking met het State Museum Majdanek nam de conservator deel aan een meerdaagse conferentie over educatieve activiteiten in het nieuwe museum in Sobibor.
- Twee medewerkers van het museum hebben zitting in het bestuur van de Stichting Jom Hasjoa herdenking, die verantwoordelijk is voor de organisatie van de jaarlijkse herdenking op Jom Hasjoa.

- Op uitnodiging van ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum nam de conservator zitting in de redactieraad van het magazine Impact.
- De conservator was op verzoek van het ministerie van VWS ook dit kalenderjaar expert lid van de Nederlandse IHRA-delegatie.
- Er is meegewerkt aan de tentoonstelling over dwangarbeid van Joden in het Amsterdamse bos.
- Het museum heeft aan een student van de masteropleiding Heritage and Memory studies een onderzoeksstageplaats geboden, gewijd aan beeldresearch voor de vaste presentatie.
- De educatiemedewerker heeft samen met derdejaars studenten communication and multimediadesign van de Hogeschool van Amsterdam een half jaar samengewerkt aan het ontwerpen van educatieve activiteiten voor het museum.
- Samen met Herinneringscentrum Kamp Westerbork en Beeld en Geluid heeft de educatiemedewerker een eerste aanzet gemaakt voor een educatief project over de ‘Westerborkfilm’ van Rudolf Breslauer.
- Samen met het Nederlands Auschwitz Comité en het Verzetsmuseum Amsterdam ontwikkelde het museum educatief materiaal bij het nieuwe Nationaal Holocaust Namenmonument dat op 19 september 2021 is geïnaugureerd.

In 2020 maakten we ons hard voor de verwerving van de Joodse Raad Cartotheek en diende een voorstel in bij de Commissie Toekomst Joodse Raad Cartotheek. Op 25 januari 2021 heeft het Rode Kruis bekendgemaakt dat de Joodse Raad Cartotheek zal worden overgedragen aan het Joods Cultureel Kwartier. De cartotheek bestaat uit bijna 160.000 kaarten met persoonlijke informatie over joden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dat de cartotheek als nationaal erfgoed in het Nationaal Holocaustmuseum kan worden tentoongesteld was een belangrijke overweging bij het besluit. De Joodse Raad Cartotheek zal een van de belangrijkste objecten zijn in de vaste tentoonstelling en zal opgesteld worden in de sectie over “de uitsluiting”.

Planning

Op basis van de oorspronkelijke planning zou het Nationaal Holocaustmuseum en de verbouwde Hollandsche Schouwburg hun deuren in het najaar van 2022 openen. Door corona is het proces voor het tentoonstellingsontwerp serieus vertraagd, terwijl het bouwproces vertraging opliep vanwege het onderzoek naar vleermuizen en gierzwaluwen. De opening staat inmiddels gepland voor september 2023.

Begroting Nationaal Holocaustmuseum

De totale investeringsbegroting bedraagt 20,5 miljoen euro. De investeringsbegroting is volledig gedekt. Daarnaast hebben we een exploitatiebegroting opgesteld. Het jaarlijks tekort op deze bijgestelde begroting is € 1.500.000. Er is dekking voor dit exploitatietekort voor 3,5 jaar. Om die reden maken we opnieuw van de gelegenheid gebruik om te motiveren waarom, uiterlijk in de volgende beleidsperiode, een subsidie van het ministerie van OCW noodzakelijk wordt:

- Er is reeds sprake van een subsidierelatie met het ministerie van OCW. De huidige subsidie geoormerkt voor de Hollandsche Schouwburg is minimaal. De locatie is altijd bemand geweest door vrijwilligers, terwijl een deel van de opbrengst van het Joods Museum toegerekend werd aan de Hollandsche Schouwburg.
- Het permanente Nationaal Holocaustmuseum zal onderdeel worden van het Joods Cultureel Kwartier. Deze context vinden wij belangrijk. De bezoeker wordt zich op die manier immers bewust van het feit dat de geschiedenis van de joden veel meer omvat dan deze vijf jaar catastrofe.
- Doordat het Nationaal Holocaustmuseum onderdeel uitmaakt van het Joods Cultureel Kwartier, met het Joods Museum als werkorganisatie voor de verschillende locaties van het Joods Cultureel Kwartier, bereiken we groeiende bezoekersaantallen met relatief lage extra kosten.
- De geschiedenis van de Holocaust en het daarmee verbonden (im)materiële erfgoed dienen in een

museale context te worden overgedragen en beheerd te worden als onderdeel van onze nationale geschiedenis en als moreel ijkpunt voor onze toekomst. Juist in een museum kunnen lastig te bespreken onderwerpen geadresseerd worden. Dit geldt in het bijzonder voor het voortgezet onderwijs, onze allereerste doelgroep.

- De geschiedenis van de Holocaust maakt onderdeel uit van onze nationale geschiedenis. Wij zien voor de overheid een taak weggelegd om die geschiedenis te borgen.

Educatie

De afdeling Educatie informeert, inspireert, verbindt en richt zich op alle bezoekers. Het Joods Cultureel Kwartier biedt zo, onder normale omstandigheden, een breed scala van educatieve activiteiten, gericht op de duizenden (school)kinderen die jaarlijks het Joods Cultureel Kwartier bezoeken.

Onderwijs

Door de COVID-19-maatregelen in het afgelopen jaar was het aantal schoolbezoeken wederom beperkt. We hebben desondanks leerlingen van bijna tweehonderd klassen mogen ontvangen. Op een aantal basisscholen hebben we in de klas les kunnen geven.

Het Brievenproject tussen scholieren en Joodse ouderen via het Joods Maatschappelijk Werk vond wel doorgang, zij het online.

Hieronder een overzicht van de diverse projecten:

- De coronapandemie versterkte de wens om het online aanbod van het Joods Cultureel Kwartier beter te ordenen en toegankelijk te maken en uit te breiden voor het onderwijs. Hieruit ontstond de ontwikkeling van lessen voor het platform LessonUp (een door leraren veelgebruikt medium), over onderwerpen die aansluiten bij het curriculum voor het primair en voortgezet onderwijs. Op deze manier maken we gebruiksvriendelijk lesmateriaal op een toegankelijke wijze beschikbaar. In 2022 wordt het LessonUp-kanaal van het Joods Cultureel Kwartier gelanceerd en het aanbod uitgebreid. LessonUp zal ook worden ingezet voor trainingsdoeleinden voor docenten (in opleiding) en intern.
- In september 2021 werd het Nationaal Holocaust Namenmonument geopend. Het Nederlands Auschwitz Comité, initiatiefnemer van het Namenmonument, heeft het Joods Cultureel Kwartier gevraagd om een educatief programma en ontvangst te ontwikkelen. Dit programma getiteld 'Een mens is pas vergeten...' werd gelijk met de opening gelanceerd en is sindsdien al door honderden scholieren uit heel Nederland gevolgd. In het ontwikkelen van het aanbod hebben we samengewerkt met het Verzetsmuseum Amsterdam. Scholieren volgen eerst op school een online les die onderdeel is van het eerder ontwikkelde 'Wordt Gemist'. Vervolgens worden zij door een rondleider ontvangen in het Namenmonument en brengen zij aansluitend een bezoek aan het Joods Cultureel Kwartier of het Verzetsmuseum.
- Samen met museum Ons' Lieve Heer op Solder en de Fatih Moskee werd de gebedshuizentour voor het basisonderwijs verder ontwikkeld, met behulp van een klankbordgroep met leerkrachten. Onder meer is een groep van museumdocenten getraind.
- Spreekende Stenen, een wandeling langs tastbare herinneringen aan de Holocaust in de omgeving van het Joods Cultureel Kwartier, is grotendeels ontwikkeld.
- Ontwikkeling van de Leerlijn Erfgoed & Identiteit, een samenwerking met onder andere het Amsterdam Museum en Mocca, aansluitend bij de website Groeistad.

Educatie bij tentoonstellingen en ateliers

Droombos

In het Droombos vol clowneske figuren, gemaakt door Eli Content voor de zolder van het Joods Museum

junior, konden kinderen zelf aan de slag. Wekelijks maakten kinderen in de begeleide Werkplaats droomfiguren van afvalkarton. Rond Poeriem maakten kinderen maskers voor het Droombos.

Eden en de Gulden Regel

Op de zolder van het Joods Museum junior is een virtual reality-ervaring geopend in de tuin van Eden. Abner Preis, vr-kunstenaar en verhalenverteller, maakte Eden en de Gulden Regel. Ook is er beeldhouwkunst van Ida Kleiterp te vinden als decor. Kinderen konden op verschillende momenten hun eigen noot of granaatappel toevoegen aan de bomen van Edens tuin en met Ida Kleiterp hun eigen granaatappel boetseren.

Overige ateliers en evenementen

Tijdens de tentoonstelling ‘Zijn Joden wit?’ waren er tekenworkshops onder leiding van kinderboekenmaker Mylo Freeman. Ook is Tofdorp opgericht: een plek waar iedereen anders is, en dat is heel gewoon. Kinderen creëerden hun eigen bewoner en voegden die toe aan deze nieuwe online woonplaats.

Fotodok gaf workshops documentaire fotografie bij de tentoonstelling ‘Fred Stein. Dresden, Parijs, New York – Fotograaf in ballingschap’.

Het Identiteit-ontbijt onder leiding van Gil & Moti vond door corona geen doorgang. Bij deze tentoonstelling vonden maandelijks spreekuren met de kunstenaars plaats rond persoonlijke objecten van de deelnemers. Met Chanoeka werden er kandelaars en kaarsen vervaardigd.

Joods Monument

‘Wordt Gemist’ is de digitale leeromgeving die bij het Joods Monument is ontwikkeld. Hier wordt kennis en bewustzijn overgebracht over de Holocaust, en de ingrijpende gevolgen ervan. Eveneens worden hier de joodse slachtoffers op een persoonlijke manier herdacht. Met deze leeromgeving kan op een aansprekende, verantwoorde wijze in een schoolklas aandacht worden besteed aan het gemis van Joodse plaatsgenoten. De digitale les geeft tevens concrete suggesties voor herdenkingsactiviteiten.

Deze leeromgeving is eind 2019 gelanceerd en werd in 2020 in gebruik genomen in diverse schoolklassen. In september 2021 is er een module ter voorbereiding aan een bezoek aan het Nationaal Holocaust Namenmonument toegevoegd. Voor Holocaust Memorial Day en 4 mei is er opnieuw een onderwijscampagne ingezet om het platform bekender te maken.

Overige projecten

- Open Joodse Huizen – Huizen van Verzet. De levensverhalen van joden en de verzetsdaden werden verteld vanuit de historische plekken, waar deze zich hebben afgespeeld. Vanwege de coronabeperkingen is deze editie volledig online georganiseerd, samen met een professionele live stream-organisatie. Er waren 13 livestreams verdeeld over twee dagen, waarvan er twee werden getolkt naar Nederlandse Gebarentaal. Doordat de gesprekken op de historische locaties plaatsvonden en deelnemers vragen konden stellen via de chat, heeft het project haar intieme karakter zoveel mogelijk behouden. In 2022 zullen we een aantal elementen van het online-programma behouden, ook wanneer de bijeenkomsten weer op fysieke locaties plaats kunnen vinden.
- Deelname Musea in Gebaren.

I ASK

Collega instellingen zijn steeds meer geïnteresseerd in de I ASK methode zoals door ons ontwikkeld. In de praktijk blijkt echter dat instellingen veelal geen budget hebben om de bijbehorende trainingskosten te bekostigen. Dankzij een extra subsidie die wij ontvingen, kan nu een deel van de kosten gedekt worden. Er zijn

twee trainers opgeleid waarmee het team de groeiende belangstelling vooralsnog aankan. Presentaties, workshops, terugkomsessies en trainingen zijn gegeven aan:

- Nationaal Archief, Den Haag
- Haags Historisch Museum en Museum de Gevangenpoort, Den Haag
- Coda, Apeldoorn
- Bibliotheek van Leeuwarden
- Reinwardt Academie, Amsterdam
- Onze Lieve Heer op Solder, Amsterdam
- Het Zuiderzeemuseum, Enkhuizen
- Het Groninger Museum
- Visual Thinking Strategies Nederland

De coronamaatregelen maakten het noodzakelijk om de trainingen online te realiseren. Dankzij creativiteit van trainers, behoefte om door te gaan ondanks de beperkingen, en bereidheid van de deelnemende musea, zijn de inmiddels talloze online-ervaringen zeer positief.

Vanwege de positieve feedback op deze werkvorm wordt het I ASK trainingstraject nu in hybride vorm aangeboden, met een mix van online sessies en fysieke bijeenkomsten, hetgeen de toegankelijkheid van het traject verder vergroot.

Intern kon een belangrijke vraag vanuit de organisatie geadresseerd worden: afdelingen zoals Collecties & Kenniscentrum en Marketing & Communicatie deden kennis op over de I ASK methode. Zij gaan verder onderzoeken hoe I ASK van nut kan zijn binnen het eigen vakgebied. Daarmee wordt de methode steeds beter geïntegreerd in het gehele Joods Cultureel Kwartier.

Het team van het Nationaal Holocaustmuseum heeft tijdens de ontwikkelingsfase diverse bijeenkomsten met het I ASK team georganiseerd. Daarin is gewerkt aan de verhaallijn en de educatieve leidraad.

Wetenschap

De algemeen directeur en conservatoren van het Joods Museum leveren inhoudelijke bijdragen aan de wetenschap door middel van universitaire reguliere en gastcolleges, publicaties, lezingen en voordrachten over onderwerpen m.b.t. de joodse kunst, cultuur, religie en geschiedenis.

We zijn partner in verschillende wetenschappelijke onderzoeken. We noemen hier kort de twee belangrijkste lopende onderzoeken:

- het onderzoeksprogramma van het T.M.C. Asser Instituut ‘The Global City: Challenges, Trust and the Role of Law’. Dit project levert in 2021 een eerste promotie op. Onderzoeker Yehonatan Elazar de Mota zal promoveren op een proefschrift over de omgang van Portugese joden met de slavernij;
- het onderzoeksproject “Digital Memory of the Shoah: met acht andere Europese partners, waaronder het Kazerne Dossin, het POLIN museum en universiteiten uit Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Polen en Slovenië.

Vanaf 1 mei 2019 is een van onze conservatoren een promotieonderzoek gestart over Nazi Looting and Postwar Restitution of European Judaica, aan het Institute of Culture and Heritage, Faculteit der Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam. De algemeen directeur is een van haar promotores.

We zijn lid van het Netwerk Religieus Erfgoed van het Centrum voor Religieus Erfgoed van de Universiteit Groningen en leveren bijdragen aan congressen, workshops en publicaties. Een van de hieraan gelieerde

projecten is een promotieonderzoek aan de Universiteit van Amsterdam van Paul Ariese, docent aan de Reinwardt Academie, getiteld “The Sacred in Musealised Synagogue Space. Representation of Jewish Religious Life in the Amsterdam Jewish Cultural Quarter”. De algemeen directeur is eerste promotor.

De algemeen directeur is ook de eerste promotor voor een promotie over de vroegste geschiedenis van het Joodse boek aan de UvA, uitgevoerd door Heide Warncke, conservator van Ets Haim–Livraria Montezinos.

We nemen deel aan een onderzoeksproject van de Association of European Jewish Museums naar de roof van rituele voorwerpen, in samenwerking met een aantal andere Joodse musea in Europa.

De algemeen directeur is als adviseur betrokken bij een door Rudi Ekkart geleid onderzoek naar de oorlogsgeschiedenis van het Mauritshuis in Den Haag.

In samenwerking met de gemeente Amsterdam en de UvA zullen we het verleden van de Joodse gemeenschap in de Waterlooplein buurt en de Plantage buurt op straat zichtbaar maken.

In samenwerking met Prof. Frank van Vree, Gerdi Verbeet, René Mendel en het Menasseh ben Israel Instituut zijn we betrokken bij de voorbereidingen voor een promotieonderzoek naar Joods verzet gedurende de Tweede Wereldoorlog. Dit onderzoek moet leiden tot een promotie aan de UvA.

Activiteiten van het Menasseh ben Israel Instituut (MbII)

Het MbII voor Joodse sociaalwetenschappelijke en cultuurhistorische studies is een academisch samenwerkingsverband van de Universiteit van Amsterdam (UvA), de Vrije Universiteit (VU) en het Joods Cultureel Kwartier.

De Vrije Universiteit is sinds 2021 participant van het MbII. Namens de VU heeft prof. dr. Eveline van Staalduine-Sulman zitting genomen in het MbII-bestuur. Bernard Wasserstein verliet in 2021 het bestuur.

Aan zowel de VU als de UvA werd in 2021 een hoogleraar Joodse Studies benoemd namens het MbII (resp. prof. dr. Jessica Roitman per 1 februari 2021 en prof. dr. Bart Wallet per 1 september 2021).

Publieksactiviteiten

Vanwege de coronacrisis moesten ook in 2021 verschillende evenementen worden afgezegd, uitgesteld of in een digitale vorm worden georganiseerd:

- Online interview met Arnon Grunberg, in samenwerking met Spui25, terug te luisteren via <https://www.spui25.nl/programma/joodse-literatuur-en-het-naoorlogse-europa> (28 januari).
- The Politics of Jewish Literature and the Making of Postwar Europe (online conferentie), in samenwerking met het Duitsland Instituut, de Amsterdam School for Regional, Transnational and European Studies, het Amsterdam Center for European Studies en het Joods Cultureel Kwartier (2 en 3 februari 2021).
- Symposium Dutch Jewish History: The Imperial Turn in Dutch Jewish History (webinar op 2 juni 2021; congres op 4 en 5 oktober 2021).
- De Remonstrantie van 1615: Hugo de Groot en de rechten van de Joden, lezing in samenwerking met het Joods Cultureel Kwartier (14 november 2021).

Studia Rosenthaliana

Er verschenen in 2021 twee edities van het online tijdschrift Studia Rosenthaliana, te lezen via <https://www.aup-online.com/content/journals/17817838?page=submit-a-paper>.

Publicaties

Blom, J. C. H., David J. Wertheim, Hetty Berg, and Bart T. Wallet. Reappraising the History of the Jews in the Netherlands (Oxford: Littman Library of Jewish Civilization, 2021).

Marketing & communicatie

Joods Cultureel Kwartier - Open voor iedereen

De stilstand die corona teweegbracht hebben we gebruikt om met het managementteam en de afdeling Marketing & Communicatie opnieuw te kijken naar de positionering van het Joods Cultureel Kwartier en de verschillende locaties die in het Joods Cultureel Kwartier vallen. In samenwerking met een ontwerp bureau en creatief strateeg is gekeken naar de wijze waarop het Joods Cultureel Kwartier gepositioneerd was en hoe de identiteit van afzonderlijke locaties daaronder tot uiting kwam. De vraag die ten grondslag lag aan dit traject was of een strakke positionering onder de paraplu van het Joods Cultureel Kwartier goed genoeg aansluit bij de behoeftes en bezoekmotivatie bij de diversiteit aan doelgroepen die het Joods Cultureel Kwartier wil en moet bedienen? Met de ontwikkeling van het Nationaal Holocaustmuseum als nieuwe locatie binnen het Joods Cultureel Kwartier kwam naar voren dat het van belang is om in communicatie de afzonderlijke identiteit van de verschillende locaties meer leidend te laten zijn. Zodat voor de bezoeker het onderscheid tussen de locaties en wat er te doen is, duidelijk zijn.

Het resultaat van dit traject is een nieuwe huisstijl met een pay-off die uiting geeft aan onze ambitie om een breed, divers publiek te bereiken: Joods Cultureel Kwartier, open voor iedereen. Bovendien is de naam Joods Historisch Museum gewijzigd in Joods Museum en bijgevolg de naam van het Kindermuseum in Joods Museum junior. Met 'Open voor iedereen' geven we uiting aan onze merkwaaarden, we zijn uitnodigend, open, oprecht, gedreven en we delen graag. De nieuwe naamvoering en huisstijl is vanaf november 2021 ingevoerd en wordt de komende tijd doorontwikkeld.

Afdeling Publiek

In 2020 is de afdeling Marketing & Communicatie samengevoegd met de afdeling Educatie tot een nieuwe afdeling Publiek. Deze samenvoeging leidt ertoe dat er een meer vanzelfsprekende samenwerking tussen beide disciplines ontstaat om zo het leren, formeel en informeel, een meer centrale plek te geven in het publieksbereik. Hiermee geven we invulling aan onze ambitie om op eigen onderwerpen een voortrekkersrol te nemen in het brede onderwijs en educatieveld. Door concepten en producten te ontwikkelen op het snijvlak van educatie en communicatie om de rijke inhoud van het Joods Cultureel Kwartier te ontsluiten, kunnen we een grote slag slaan richting een jonger en nieuw publiek dat minder gericht is op passieve kennisopname en meer op kennisconstructie (leren als een proces van kennis construeren waarbij steeds wordt voortgebouwd op bestaande kennis) en het opdoen van nieuwe inzichten vanuit de eigen identiteit.

In de media 2021

In het eerst coronajaar werd in allerijl een flink aantal online-activiteiten ontwikkeld. Deze werden goed ontvangen door ons vaste publiek maar we zagen ook dat het ontwikkelen van online-activiteiten aan dezelfde kwaliteitseisen moet voldoen als offline-activiteiten. Daarom is in 2021 minder ontwikkeld maar van een hoger niveau.

Ondanks de lockdowns konden we rekenen op veel aandacht in de media. Bijvoorbeeld de kunstkabinettentoonstelling 'Zijn Joden Wit?' werd opgenomen in nagenoeg alle dagbladen, leidde tot radio-interviews, online publicaties en werd door politici, denkers en opiniemakers bezocht.

Sales & Evenementen

Evenementen

De afdeling Sales & Evenementen organiseert en coördineert de evenementen van het Joods Cultureel Kwartier. De culturele evenementen hebben tot doel een verbreding en uitdieping van de thema's die door de vaste en tijdelijke tentoonstellingen worden aangedragen, alsmede aan de Holocaust gerelateerde thematiek. Daarnaast binden we de achterban en trekken we nieuwe belangstellenden aan. De evenementen hebben een breed scala van opzet, van lezingen tot gesprekken, van gallery talks tot symposia, van discussies tot themadagen, van filmvertoningen tot theatervoorstellingen. Hierbij staat het aangaan van samenwerkingen met verschillende organisaties, sprekers en partners hoog in het vaandel.

2021 was wederom een jaar gedomineerd door de Covid-19 maatregelen. In de periode januari t/m medio juni 2021 zijn vrijwel alle evenementen geannuleerd, dan wel online uitgevoerd of verplaatst naar een latere periode in het jaar. Dit had met name zijn weerslag op de tentoonstelling 'Waterlooplein – De buurt binnenstebuiten' en 'Een graf in de wolken – Over het gedicht Todesfuge van Paul Celan'.

Vanaf medio mei, de heropening, zijn ook de evenementen weer mondjesmaat opgestart. Ondanks dat er als gevolg van de 1,5 meter maatregel slechts een kleine groep aanwezig kon zijn (maximaal 20 personen), was er enthousiasme bij het publiek. Bij evenementen waar een groter publiek werd verwacht, zoals bij de tentoonstelling 'Zijn Joden wit?', werd ingezet op een livestream.

In het najaar werden meer maatregelen opgeheven. Ook al golden er nog steeds beperkingen, het enthousiasme was groot. Naast de reguliere evenementen voor de tentoonstellingen 'Gil & Moti – Forget & Remember' en 'Fred Stein. Dresden, Parijs, New York – Fotograaf in ballingschap' was er veel aanvraag voor evenementen van derden. Zelfs de Museumnacht kon doorgang hebben, al was het met veel kaders. Ruim 4.000 bezoekers bezochten de Portugese Synagoge, het Joods Museum en het Joods Museum junior. Een ongekend hoog aantal in Coronatijd.

Sales

Ook het georganiseerd groepsbezoek had behoorlijk veel last van de maatregelen. Aanvankelijk werden er in het begin van het jaar nog veel aanvragen gedaan voor toeristisch groepsbezoek van o.a. de cruisemarkt. Echter vrijwel geen enkele cruise kon uitvaren, in het hele jaar is er slechts een cruisebezoek geweest. Overig toeristisch groepsbezoek kwam slechts mondjesmaat op gang. De beperkende reismaatregelen zorgden ervoor dat buitenlandse bezoekers niet altijd in de gelegenheid waren om internationaal te reizen.

Ook scholen konden vrijwel geen excursies organiseren. Er was sprake van een lichte opleving vanaf september t/m medio december 2021. De scholen gingen weer structureel open en voorzichtig werden ook weer de eerste programma's geboekt. De nieuwe rondleidingen naar het Nationaal Holocaust Namenmonument zorgden mede voor enige regelmaat in de schoolbezoeken. Dit programma werd in 2021 maar liefst 30 keer geboekt.

Samenwerking

In aanvulling op de samenwerking expliciet genoemd in dit bestuursverslag, noemen we opnieuw de bestaande samenwerkingen:

- Museum Catharijneconvent in Utrecht waarmee een meerjarige samenwerking bestaat voor de museale verbreding van kennis van het joodse en het christelijke erfgoed.
- De Plantage - Oase van Amsterdam is een samenwerkingsverband tussen culturele instellingen in de oostelijke binnenstad - in het bijzonder gericht op positionering van De Plantage buurt in Amsterdam en op gezamenlijke duurzame bedrijfsvoering van de instellingen. De zakelijk directeur is lid van het bestuur van De Plantage Amsterdam.
- Association of European Jewish Museums (AEJM) – vereniging van Europese musea gericht op het

leren van elkaar, het delen van ervaring, het opleiden van specialisten op het joods museaal gebied en het stimuleren van ondersteuning en samenwerking. De algemeen directeur is sinds november 2017 voorzitter van het bestuur van de AEJM. In 2021 is een intensievere samenwerking voorzien met de Council of American Jewish Museums, onder meer door gezamenlijk een online congres te organiseren.

- Stichting Musea en Herinneringscentra 40 – 45 (SMH) – samenwerkingsverband (geïnitieerd en opgericht door Joods Museum en AFS) dat zich onder meer ten doel stelt de herinnering aan WO II levend te houden, elkaar te ondersteunen door uitwisseling van informatie en samenwerking op punten van gemeenschappelijk belang en gesprekspartner te zijn voor overheid en fondsen. De zakelijk directeur is penningmeester van het SMH-bestuur.
- De Museum Plus Bus - een samenwerkingsverband van diverse musea om groepen senioren uit verzorgingshuizen of met thuiszorg gratis een van de deelnemende musea te laten bezoeken. De Manager Marketing en Communicatie is lid van het bestuur van De Museum Plus Bus. De Stichting Museum Plus Bus is gehuisvest in het Joods Cultureel Kwartier.
- Overleg Amsterdamse Musea (OAM) – een samenwerkingsverband van Amsterdamse Musea met als doel het versterken van de positie van de geregistreerde musea in Amsterdam door het bevorderen van een goede samenwerking tussen de aangesloten musea middels collectieve promotie, kennisdeling en belangenbehartiging. De zakelijk directeur is lid van het bestuur van SAM.
- Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Knowledge Mile – Een gemeenschappelijk initiatief van grote en kleine ondernemers, instellingen en andere gebruikers op de Knowledge Mile om samen te investeren in een beter werk- en leefklimaat. Op de Knowledge Mile zijn circa 200 bedrijven, hotels, musea, maatschappelijke en gemeentelijke instellingen verenigd in de BIZ. De zakelijk directeur is voorzitter van het BIZ bestuur.

Mede dankzij bestaande samenwerkingsverbanden is de drempel om collega-musea te benaderen met allerlei vragen laag. Omgekeerd geldt ook dat medewerkers en directie genegen zijn om (kleinere) collega-musea te adviseren en met hen kennis te delen.

Personeel & Organisatie

De vacaturestop, ingesteld naar aanleiding van de COVID-19-crisis, is inmiddels opgeheven. Vacatures zoals ten behoeve van de marketing en de technische dienst, zijn lastig op te vullen gegeven de krappe markt maar ook door de weinig concurrerende CAO. De systematiek van ORBA moet aangepast worden, de functieomschrijving, en daaraan gekoppeld het loongebouw, zijn verouderd en niet meer marktconform. Inmiddels staat dit ook op de agenda van de Museumvereniging. Voor het einde van het jaar moeten en stappen gemaakt zijn.

In 2021 zijn we gestart met een laagdrempelig, online trainingsprogramma dat uitgaat van de intrinsieke motivatie van medewerkers om te leren. Het aanbod van het trainingsprogramma is breed. Het is ons nog niet gelukt om van leren een goede gewoonte te maken. In 2022 zullen we meer aandacht geven aan het programma en de medewerkers verleiden omdat we een goede werkgever willen zijn en enthousiast zijn over de mogelijkheden. Naast het online trainingsprogramma is het mogelijk om, in overleg met de afdeling personeel & organisatie, een beroep te doen op het opleidingsbudget dat is veilig gesteld voor persoonlijke en professionele ontwikkeling.

In 2020 zetten wij in op een herijking van de organisatie. Hieronder de onderdelen van deze herijking en de status.

Onderdeel herijking	Stand van zaken
Directere lijnen	Gerealiseerd door een managementlaag te elimineren
Talent stimuleren en groeimogelijkheden bieden	Een aantal medewerkers is uitgenodigd uitstapje te maken naar een andere afdeling. Dit is goed bevallen en zal (deels) worden gecontinueerd.
Kwalitatieve en kwantitatieve versterking van de afdeling educatie	De afdeling Marketing & Communicatie is samengevoegd met de afdeling Educatie met als resultaat een meer vanzelfsprekende samenwerking tussen beide disciplines.
Inclusie en diversiteit wordt een expliciete opdracht aan de organisatie	Zie elders in dit bestuursverslag.
Verbeterde samenwerking tussen de afdelingen	Is een voortdurend aandachtspunt.
Verbreiding van het Managementteam	Is gerealiseerd
Borging inhoudelijke, vooral ook joodse kennis	Staat op de agenda voor 2022.
Levensfasebewust personeelsbeleid	Is een blijft een aandachtspunt
Een meer flexibele organisatie waarin nog bestaande resten van verzuiling tussen afdelingen worden aangepakt.	<ul style="list-style-type: none"> - Door samenvoegen van de afdelingen Marketing & Communicatie en Educatie,. - Door afdeling overstijgende teams samen te stellen. - Door het belang steeds te benadrukken.

Gebouwonderhoud en meerjarenonderhoudsplan (MJOP)

Het Joods Cultureel Kwartier bestaat uit een vijftal gebouwen, het Joods Museum, het Arsenaal (met kantoren en depots), de Portugese Synagoge, de Hollandsche Schouwburg en het Nationaal Holocaustmuseum in de voormalige Hervormde kweekschool. Ieder van die gebouwen heeft een sterke eigen historische waarde. De Technische Dienst is verantwoordelijk voor het onderhoud van deze historische panden en heeft de ambitie om het beste monumentale museumcomplex van Amsterdam te zijn.

De Technische Dienst maakt een professionaliseringslag door om uiteindelijk te komen tot een betere sturing op risico's en financiële middelen en daarmee een efficiënt beheer van de gebouwen. In de afgelopen jaar hebben we een conditiemeting gedaan en een nieuw Meerjarenonderhoudsplan en – begroting (MJOP en MJOB) opgesteld. Jaarlijks maakt de Monumentenwacht een inspectieronde. Het inspectierapport is met het MJOP een leidraad voor de uitvoering van het gebouwenonderhoud.

Het afgelopen jaar stond in het teken van knelpunten wegwerken en het basisdossier op orde brengen. Voor de komende 3 jaren zien de volgende stappen voor ons:

- 2022: inkoop en implementatie onderhoudscontracten (planmatig onderhoud) en stroomlijnen facilitaire zaken
- 2023: verbeteringslag werkprocessen en professionaliseren projectmatige aanpak
- 2024: evalueren en door ontwikkelen.

In 2021 is een breed spectrum aan activiteiten in gang gezet gericht op het op orde krijgen van het basisdossier en enkele andere kritieke paden, zoals het op orde brengen van de brandveiligheid. De volgende activiteiten zijn uitgevoerd:

- Het jaarplan voor 2022 is geschreven. De planning en begroting 2022 geven rust en sturing.
- Het fysieke archief is volledig in gescand. Revisietekeningen van de verschillende gebouwen zijn gemaakt.
- De inkoop van onderhoudscontracten is voorbereiden door alle onderhoudscontracten om te zetten in kortlopende contracten, klaar voor opzegging om nieuwe onderhoudscontracten te kunnen aangaan.
- Het op orde brengen van de brandveiligheid is in gang gezet, een brandscan is uitgevoerd, een actielijst is opgesteld. Met deze informatie is een uitvraag opgesteld en uitgezonden naar 4 aannemers. In januari 2022 is de opdracht gegund aan een aannemer.
- Voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van herstel van de huidige installatie voor de aansturing van verlichting in het Joods Museum. In januari 2022 is begonnen met de werkzaamheden.
- Startdocumenten zijn gemaakt voor de projecten brandveiligheid, verlichting, aanbestedingen, facilitaire zaken, duurzaamheid, renovatie Cabana, klimaatinstallaties, legionella, vergaderruimtes, trappenhuis, kantines, entrees en beveiliging.
- Project duurzaamheid opgestart (energieopwekking, groen en afval). Het vooronderzoek is begonnen.

Financiën

Als gezegd is het MJOP ook instrumenteel bij de financiële planning. Het is belangrijk om over voldoende middelen te beschikken om het beheer bij te houden en tevens om over reserves of voorzieningen te beschikken om grote tegenvallers op te kunnen vangen. Deze middelen en reserves zouden los moeten staan van de exploitatiekosten. Bij het Joods Museum en bij de Stichting Vrienden is dit het geval. De reserves zijn op dit moment onvoldoende om onverwachte tegenvallers op te vangen. Op basis van het nieuwe MJOP moeten wij concluderen dat de subsidie voor het groot onderhoud, gebaseerd op een percentage van de opstalverzekering, onvoldoende is om voldoende reserves op te bouwen.

NB De professionalisering bij de Technische Dienst, ingezet door de realisatie van het Nationaal Holocaustmuseum, maakt dat de professionalisering van de organisatie in z'n geheel in een versnelling komt.

Dat is op zich goed nieuws, echter het bijtrekken van het zogenaamde tweede been, vraagt veel van de organisatie en de financiën. Het is dus zaak het tempo waarmee we vooruitgaan zorgvuldig te bepalen.

Veiligheid

Veiligheid is binnen het Joods Cultureel Kwartier een punt van grote aandacht. Bij het bepalen van ons veiligheidsbeleid gaan we uit van specifieke scenario's: dreiging van een aanslag met vuurwapens en/of (lichte) explosieven tot en met het niveau van een handgranaat. Daarbij wordt altijd gestreefd naar een juiste balans tussen het beschermen tegen dreiging enerzijds en het bieden van een museum waarin bezoekers zich welkom en veilig moeten kunnen voelen anderzijds.

Onderdeel van het veiligheidsbeleid is het integraal veiligheidsmanagement dat gaat over het beheersen van aan veiligheid gerelateerde processen zoals calamiteiten, evenementen, de veiligheid van personen, collecties en tentoonstellingen. De uitvoering van het integraal veiligheidsbeleid en het adviseren van de directie over veiligheidszaken is de verantwoordelijkheid van het hoofd veiligheidszaken, een nieuwe functie ingesteld in 2019.

Het hoofd veiligheidszaken is sinds maart 2020 tevens onze corona-functionaris. Dat wil zeggen dat hij leiding geeft aan de uitvoering en handhaving van alle extra maatregelen, zowel met betrekking tot het museum als de kantoren.

Duurzaamheid

In 2021 had de duurzaamheid minder prioriteit dan we het zouden willen geven. Evengoed hebben we ons eind 2021 als een van de eerste deelnemers aangesloten bij het duurzame inkoopplatform dat de Plantage en de BIZ Knowledge Mile gezamenlijk hebben opgezet. Het platform stelt ons in staat duurzaam en circulair in te komen tegen een goede prijs. Een groot voordeel is dat het platform het vooronderzoek naar producten heeft gedaan en goede kennis van zaken heeft. Naarmate meerder instellingen zich aansluiten bij het platform, zal het aantal vervoersbewegingen in het gebied dat De Plantage en de BIZ Knowledge Mile beslaat, afnemen.

In het kader van de nieuwe onderhoudsstrategie zal in 2022 ook ons duurzaamheidsbeleid geformuleerd worden. Als grootverbruiker van gas ten behoeve van de klimaatregulering in het museum, zullen we voor de toekomst na moeten gaan wat de mogelijkheden zijn voor warmte-koudeopslag, daarbij gebruikmakend van de genoemde samenwerkingsverbanden en idealiter in samenspraak met de gemeente Amsterdam.

Specifieke activiteiten op de agenda voor 2022

Vooralsnog heeft de coronacrisis inhoudelijk geen invloed op hetgeen we ons hebben voorgenomen voor het komende jaar op basis van ons beleidsplan 2021 – 2024. Zoals genoemd in bestuursverslag staat voor 2022 specifiek op de agenda:

- Plan van aanpak diversiteit & inclusie uitwerken
- Nationaal Holocaustmuseum
- Verdere uitwerking online educatieve aanbod
- Het ontwikkelen en uitvoeren van een digitale strategie
- Borging inhoudelijke, joodse kennis
- Levensfasebewust personeelsbeleid
- Afronden van het proces tot professionalisering van gebouwenbeheer, inclusief duurzaamheidsbeleid

Voor 2022 is een begroting opgesteld, gebaseerd op de Meerjarenbegroting 2021-2024 in het kader Regeling beheer rijkscollectie en subsidiëring museale instellingen, terwijl we de inkomstenverwachtingen naar beneden hebben bijgesteld en aanpassingen hebben gedaan aan de lastenkant.

Samenvatting van de begroting 2022:

Begroting Joods Museum 2022

	Begroting 2022
BATEN	
Opbrengsten	
Totaal opbrengsten	857.253
Bijdragen	
Totaal bijdragen	4.764.267
Som der baten	5.621.519
LASTEN	
Publieksfuncties	
Totaal publieksfuncties	3.879.706
Overige functies	
Totaal overige functies	2.520.359
Som der lasten	6.400.064
EXPLOITATIESALDO BASIS	-778.546

Amsterdam, 3 mei 2022

E.G.L. Schrijver
algemeen directeur

E.L.M. Bijvoet
zakelijk directeur

Verslag Raad van Toezicht Joods Historisch Museum

Het verslagjaar werd wederom beheerst door het coronavirus. De consequenties voor het Joods Cultureel Kwartier waren en zijn, net als voor de gehele culturele sector, groot. De organisatie was duidelijk meer ingespeeld op de situatie dan in 2020. De Raad van Toezicht spreekt zijn waardering uit voor de inzet van directie en medewerkers van het JCK gedurende deze voor de organisatie moeilijke periode.

De Raad van Toezicht volgt de principes van de Governance Code Cultuur als instrument voor toezicht en vertaalt de principes van de Code naar de praktijk.

Vergaderingen en agenda

In het verslagjaar is de Raad van Toezicht viermaal bijeen gekomen, verspreid over het jaar. De vergaderingen aan het begin en het eind van het jaar vonden online plaats, in juli en september is er offline vergaderd waarbij aan alle coronamaatregelen werd voldaan.

De auditcommissie is in 2021 en begin 2022 apart samengekomen om respectievelijk de begroting 2022 en jaarrekening 2021 te bespreken, inclusief de financiële situatie als gevolg van de Coronacrisis. De bespreking van de jaarrekening was in aanwezigheid van de accountant.

Voor de agenda van de Raad van Toezicht is een kalender opgesteld. Een aantal onderwerpen keert standaard terug op de agenda. Andere onderwerpen zijn gebonden aan de periode van het jaar. Inmiddels is ook ingesteld dat de Raad van Toezicht eenmaal per jaar met de Ondernemingsraad van de organisatie spreekt.

De directie houdt de Raad van Toezicht nauwkeurig op de hoogte van de ontwikkelingen in het kader van het Nationaal Holocaustmuseum. Twee leden van de Raad van Toezicht zijn gedelegeerd om, samen met twee leden van de Raad van Toezicht van de Hollandsche Schouwburg, het project nauw te volgen, tussentijds te overleggen met de directie en deze waar nodig met raad en daad bij te staan.

Speciale aandacht

Dit jaar was er, naast aandacht voor de gevolgen van de Corona-pandemie voor de bedrijfsvoering en de mensen van het JCK speciaal aandacht voor de beoogde wijziging van de statuten van de Stichting Joods Historisch Museum. In aanvulling op de motivatie zoals in het bestuursverslag toegelicht, zijn de volgende ontwikkelingen aanleiding voor wijziging:

Statuten Joods Historisch Museum

- Met de overgang van de financiering van de Rijksmusea naar de Erfgoedwet, is de relatie tussen het ministerie van OCW en de Rijksmusea door het ministerie van OCW heroverwogen met als gevolg het verzoek van de minister (november 2019) om de minister te horen bij de benoeming van de leden van de Raad van Toezicht. Daartoe dient in de eerstvolgende statuten in het artikel dat de benoeming van de leden regelt, de zinsnede opgenomen te worden “gehoord hebbende de minister”.
- Op basis van de huidige statuten dienen alle leden Joods te zijn. In de profielschets Raad van Toezicht Joods Museum staat dat de leden van de Raad van Toezicht aantoonbare affiniteit met het Nederlandse Jodendom, zijn geschiedenis cultuur en/of religie moeten hebben. Ter bespreking is in hoeverre de voorwaarde uit de statuten, dat alle leden Joods dienen te zijn, in deze vorm gehandhaafd dient te worden.
- Gesproken is over het inpassen van het Nationaal Holocaustmuseum in onze governance door middel van een personele unie van de raden van toezicht van de Hollandsche Schouwburg en het Joods Museum. Bij de voorgenomen statutenwijziging kan met dit voornemen rekening worden gehouden.

Werkgeversrol

Afhankelijk van de agenda's spreken aan het eind van het jaar, of aan het begin van het nieuwe jaar, twee leden van de Raad van Toezicht met de beide directieleden. De gesprekken zijn met de directieleden afzonderlijk en aansluitend met de beide leden in een gezamenlijk gesprek. Van de evaluatiegesprekken met de directie worden verslagen gemaakt en aan het dossier toegevoegd.

Tijdens deze gesprekken wordt ook naar de nevenfuncties van de bestuurders gevraagd. Hierover is in het directiereglement afgesproken dat de directie elke nevenfunctie meldt aan de Raad van Toezicht. Als uitgangspunt geldt dat voorafgaande toestemming is vereist bij betaalde nevenfuncties en bij onbetaalde nevenfuncties met een potentieel tegenstrijdig belang. De beoordeling van de beloning van directie wordt mede gezien in het licht van eventuele inkomsten uit nevenactiviteiten.

Functioneren Raad van Toezicht

Het afgelopen jaar was het eerste jaar onder het voorzitterschap van de heer Davidson. De Raad van Toezicht is de heer Faktor, die de voorzittershamer en zijn lidmaatschap van de Raad van Toezicht na vele jaren heeft neergelegd, zeer erkentelijk voor zijn vele jaren van inzet voor het JCK.

In beginsel vergadert de Raad van Toezicht jaarlijks in afwezigheid van de directie om haar eigen functioneren te evalueren. Aandachtspunten zijn onder andere de samenstelling van de Raad van Toezicht, de samenwerking

en dynamiek binnen de Raad van Toezicht en tevens tussen de Raad van Toezicht en de directie, de effectiviteit van het toezicht, de externe verantwoording, en de kwaliteit en kwantiteit van de vergaderingen.

Na afloop van de vergadering in september 2021 heeft de Raad van Toezicht, zonder de directie, met elkaar gesproken over het functioneren. Deze zelfevaluatie kreeg een vervolg in december. Uitkomst van deze evaluatie is onder meer een nadere verdeling van de aandachtsgebieden over de verschillende leden van de Raad van Toezicht, aansluitend bij affiniteit, kennis en ervaring.

Ook is besloten tot voorzetting van intercollegiaal overleg met Raden van Toezicht van andere musea. Ten aanzien van belangenverstremgeling geldt dat de Raad van Toezicht zich op de eerste plaats vergewist van de onafhankelijkheid van haar leden. In geval (mogelijke) belangenverstremgeling zich voordoet, wordt dit gemeld bij de voorzitter van de Raad van Toezicht. Voorts is vastgelegd dat een lid van de Raad van Toezicht niet in concurrentie treedt met de organisatie, geen schenkingen in relatie tot het JCK aanneemt, zich geen ongerechtvaardigd voordeel verschaft ten laste van de organisatie en geen zakelijke kansen benut die de organisatie toekomen.

Overige

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging. De relevante (neven)functies van de leden van de Raad van Toezicht worden in het bestuursverslag opgenomen. Statutair zijn drie opeenvolgende termijnen voor de leden van de Raad van Toezicht mogelijk. In de praktijk wordt per termijn bekeken of gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheid van een tweede en derde termijn. Het rooster van aftreden wordt jaarlijks geagendeerd.

In het afgelopen jaar verliep de zittingstermijn van een tweetal leden van de Raad van Toezicht. Met instemming van alle leden van de Raad van Toezicht is gemotiveerd besloten tot respectievelijk een tweede en derde termijn van 5 jaar voor mw. Joseph-Jowell en dhr. Aronson.

De Raad van Toezicht van het JHM streeft naar evenwichtige verdeling van leeftijd, geslacht, ervaring en de culturele/religieuze Joodse achtergrond van haar leden. Voor de leden is een algemeen profiel opgesteld, voor de voorzitter een specifiek profiel.

JAARREKENING 2021

GECONSOLIDEERDE BALANS per 31 december
(na resultaatbestemming)

ACTIVA	Noot	2021	2020
		€	€
Materiële vaste activa	1	7.580.844	1.730.442
Totaal vaste activa		7.580.844	1.730.442
Vorraden	2	513.790	417.080
Vorderingen	3	1.951.044	1.084.430
Liquide middelen	4	11.341.137	9.683.882
Totaal vlottende activa		13.805.971	11.185.392
TOTAAL ACTIVA		21.386.815	12.915.834
PASSIVA		2021	2020
		€	€
Algemene reserve	5	287.415	287.415
Bestemmingsreserve OCW- RAOCCC	6	1.092.094	1.052.004
Overige bestemmingsfondsen	8	10.101.515	5.531.947
Totaal eigen vermogen		11.481.024	6.871.366
Voorziening groot onderhoud en gebouwen	9	715.970	0
Overige voorzieningen		49.713	92.729
Langlopende schulden	10	454.544	591.192
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	11	0	136.373
Schulden aan leveranciers		262.641	367.253
Loonheffingen en pensioenen	12	185.766	172.440
Vooruitontvangen subsidie	13	7.187.408	3.212.351
Overige schulden	14	534.211	437.264
Overlopende passiva	15	515.538	1.034.866
Totaal Kortlopende schulden		8.685.564	5.360.547
TOTAAL PASSIVA		21.386.815	12.915.834

GECONSOLIEERDE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING

BATEN	Noot	2021	begroting	2020
		€	€	€
Eigen inkomsten				
<i>Publieksinkomsten binnenland</i>	16	395.178	563.500	477.873
Kaartverkoop		328.478	467.500	404.873
Overige publieksinkomsten		66.700	96.000	73.000
<i>Publieksinkomsten buitenland</i>				0
Totaal publieksinkomsten		395.178	563.500	477.873
Overige directe inkomsten	17	28.296	101.200	16.362
Totale directe inkomsten		423.474	664.700	494.235
Indirecte inkomsten	18			
Private middelen - particulieren incl vriendenvereniging		481.257		1.351.028
Private middelen - private fondsen		807.740		3.071.242
Private middelen - bedrijven		239.607		130.914
Totaal bijdragen uit private middelen		1.528.603	519.600	4.553.184
Totaal eigen inkomsten		1.952.077	1.184.300	5.047.419
Baten in natura				-
Subsidies				
<i>Totaal structurele subsidies OCW</i>	19	4.371.485	4.229.000	4.148.996
Regeling specifiek cultuurbeleid		3.114.837	3.131.400	3.051.380
Erfgoedwet onderdeel huisvesting		912.233	760.200	760.217
Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer		344.415	337.400	337.399
Totaal structurele subsidies		4.371.485	4.229.000	4.148.996
Incidentele publieke subsidies	20	6.057.779	1.031.500	3.482.932
Totale subsidies		10.429.264	5.260.500	7.631.927
TOTALE BATEN		12.381.341	6.444.800	12.679.346
LASTEN				
Personeelslasten	21	3.742.715	3.674.330	4.121.290
Huisvestingslasten	22	1.391.767	859.200	528.016
Afschrijvingen	23	173.153	61.000	226.635
Aankopen				-
Overige lasten	24	2.464.048	1.310.270	2.610.464
TOTALE LASTEN		7.771.683	5.904.800	7.486.405
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		4.609.658	540.000	5.192.941
Saldo rentebaten /-lasten		0	0	20
EXPLOITATIERESULTAAT		4.609.658	540.000	5.192.961
Het resultaat is als volgt bestemd:				
Mutatie bestemmingsreserve subsidie OCW- ROACCC		40.090		
Mutatie bestemmingsfonds		4.569.568		

GECONSOLIDEERDE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

FUNCTIONEEL	Totaal	Publieks-activiteiten	Collectie-beheer	Algemeen beheer
BATEN				
Eigen inkomsten				
<i>Publieksinkomsten binnenland</i>	395.178	395.178		
- Kaartverkoop	328.478	328.478		
- Overige publieksinkomsten	66.700	66.700		
<i>Publieksinkomsten buitenland</i>	-	-		
Totaal publieksinkomsten	395.178	395.178	-	-
Overige directe inkomsten	28.296	28.296		
Totale directe inkomsten	423.474	423.474	-	-
Indirecte inkomsten				
Private middelen-				
- particulieren incl. vriendenvereniging	481.257	481.257	-	-
- private fondsen	807.740	807.740	-	-
- bedrijven	239.607	239.607	-	-
Totaal bijdragen uit private middelen	1.528.603	1.528.603	0	0
Toaal eigen inkomsten	1.952.077	1.952.077	0	0
Subsidies				
<i>Totaal structurele subsidies OCW</i>	4.371.485	3.329.250	757.193	285.041
- Regeling specifiek cultuurbeleid	3.114.837	3.114.836	-	-
- Erfgoedwet onderdeel huisvesting	912.233	214.414	412.778	285.041
- Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	344.415	-	344.415	-
Totaal structurele subsidies	4.371.485	3.329.250	757.193	285.041
Incidentele publieke subsidies	6.057.779	6.057.779	-	-
Totale subsidies	10.429.264	9.387.029	757.193	285.041
TOTALE BATEN	12.381.341	11.339.106	757.193	285.041
LASTEN				
Personeelslasten	3.742.715	2.106.781	893.497	742.437
Huisvestingslasten	1.391.767	625.631	209.645	556.491
Afschrijvingen	173.153	132.526	-	40.627
Overige lasten	2.464.047	1.829.044	91.405	543.598
TOTALE LASTEN	7.771.682	4.693.983	1.194.547	1.883.153
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	4.609.658	6.645.123	-437.354	-1.598.112
Saldo rentebaten /-lasten	0			0
EXPLOITATIERESULTAAT	4.609.658	6.645.123	-437.354	-1.598.112
Toerekening Algemeen beheer		1.468.503	129.609	1.598.112
EXPLOITATIERESULTAAT na toerekening		5.176.620	-566.963	-

TOELICHTING

ALGEMENE TOELICHTING

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Joods Historisch Museum is feitelijk gevestigd op Nieuwe Amstelstraat 1 te Amsterdam en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41199808.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Groepsverhoudingen

Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Stichting Joods Historisch Museum, direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Aan het hoofd van deze groep staat Stichting Joods Historisch Museum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen (als gelieerde instellingen) waarover zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van Stichting Joods Historisch Museum samen met Stichting Hollandsche Schouwburg. Stichting Hollandsche Schouwburg heeft de uitvoering van het door hen vastgesteld beleid, plan en begroting gedelegeerd aan het bestuur Stichting Joods Historisch Museum. Afspraken over het beheer van Stichting Hollandsche Schouwburg zijn nader vormgegeven in een beheerovereenkomst. Het exploitatiebeheer van Stichting Hollandsche Schouwburg maakt onderdeel uit van het beleidsplan en begroting van Stichting Joods Historisch Museum. Hierdoor ontstaat er (overheersende) invloed op het financiële en operationele beleid, economische voordelen en de risico's met betrekking tot de (beheer)activiteiten waarbij tevens sprake is van een eenheid van bestuur.

Buiten de consolidatie blijven rechtspersonen die afzonderlijk en gezamenlijk van te verwaarlozen betekenis zijn. Zodoende is Stichting Charlotte Salomons niet in de consolidatie betrokken.

De in de consolidatie begrepen stichtingen zijn:

- Stichting Joods Historisch Museum te Amsterdam statutair gevestigd (100%)
- Stichting Hollandsche Schouwbrug te Amsterdam statutair gevestigd (100%)

Intercompany-transacties, intercompany-resultaten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering.

Verbonden partijen

Als verbonden partij is een natuurlijke persoon of entiteit die verbonden is met de entiteit die haar jaarrekening opstelt (verslaggevende entiteit). Sprake van verbondenheid doordat natuurlijke persoon of entiteit (gezamenlijke) zeggenschap of invloed van betekenis uitoefent, de entiteit en de verslaggevende entiteit tot dezelfde groep behoren of natuurlijke persoon behoort tot de managers op sleutelposities in de (verslaggevende) entiteit.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van Stichting Joods Historisch Museum zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De (geconsolideerde) jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024. De volgende wet- en regelgeving en richtlijnen zijn (onder meer) van toepassing op de verantwoording: de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW (met uitzondering van de afdelingen 1 en 11 en met 16) en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, met name RJ 640 (organisaties zonder winststrevens, Wet Normering Topinkomens, Erfgoedwet/Regeling beheer rijkscollectie en subsidiëring museale instellingen, Wet op het specifiek cultuurbeleid/Besluit op het specifiek cultuurbeleid/Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de exploitatierekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. De vergelijkende cijfers zijn, waar nodig slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast. Deze aanpassing heeft geen gevolgen voor het eigen vermogen of resultaat.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen. De afschrijvingen worden op lineaire basis berekend aan de hand van de geschatte economische levensduur van de activa. De op jaarbasis gehanteerde afschrijvingspercentages bedragen:

- Verbouwingen: tussen 5 en 10 jaar
- Inventaris, inrichting en automatisering: tussen 3 en 5 jaar
- Museale inventaris: tussen 5 en 10 jaar.

In het jaar van investering wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Collectieonderdelen worden niet geactiveerd. Aankopen worden rechtstreeks als last verantwoord in de exploitatierekening.

Voorraden

De voorraden van museumshop en museumcafé worden gewaardeerd tegen gemiddelde verkrijgingsprijs of lagere (netto-) opbrengstwaarde. Deze opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

De onderhanden projecten betreffen de werkelijk gemaakte materiële kosten van jaaroverschrijdende tentoonstellingen en projecten. De materiële kosten worden gelijkmatig verdeeld over de looptijd van de tentoonstelling of het project.

TOELICHTING

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, waarbij, indien noodzakelijk, rekening wordt gehouden met een voorziening wegens mogelijke oninbaarheid.

Eigen vermogen

Het gedeelte van het eigen vermogen dat is afgezonderd omdat daaraan door subsidieverstrekkingen een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven, wordt aangemerkt als bestemmingsfonds.

Het eigen vermogen van de stichting wordt onderverdeeld in reserves en fondsen.

Bestemmingsfondsen betreffen middelen die zijn verkregen en zullen worden besteed conform een door derden aangegeven specifieke bestemming. Bestemmingsreserves zijn door het bestuur afgezonderde gelden voor een specifiek doel.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief de balans opgenomen.

Voorziening pensioen

De noodzakelijk geachte omvang van de voorziening is gebaseerd op dekking van de kosten in de komende jaren in verband met toezegging (vast) compensatiebedrag (verschil in) pensioenopbouw en is in 2014 gevormd. De voorziening is berekend op nominale waarde. Er zal 5-jaarlijks een nieuwe berekening en herijking van het compensatiebedrag voor reparatie van pensioenopbouw plaatsvinden.

Voorziening uitgestelde beloningen

De voorziening uitgestelde beloningen wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Bij het contant maken is de rente van 0% (2018: 4%) als disconteringsvoet gehanteerd.

Voorziening langdurig ziekte

De organisatie draagt het risico van arbeidsongeschiktheid door ziekte voor de eerste twee jaar overeenkomstig de CAO, waar de organisatie niet voor verzekerd is. De noodzakelijk geachte voorziening is gebaseerd op het doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan medewerkers die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorziening groot onderhoud Cepig

De voorziening groot onderhoud Cepig is gebaseerd op een beheerafpraak om jaarlijks een vast bedrag toe te kennen ter dekking voor het groot onderhoud van de Cepig. De voorziening wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorziening groot onderhoud gebouwen en installaties (voorziening groot onderhoud museum JHM)

De voorziening gebouwen (museum/arsenaal) is getroffen voor het meerjarig onderhoud aan de panden van het museum. De voorziening is gevormd met ingang van verslagjaar 2021. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van groot onderhoud en de periode die telkens verloopt tussen de werkzaamheden van groot onderhoud, een en ander zoals blijkt uit een meerjaren onderhoudsplan. De kosten van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de voorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. De voorziening is bepaald aan de hand van de nominale waarde van de uitgaven uit het meerjaren onderhoudsplan.

Langlopende schulden en kortlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

TOELICHTING

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

De pensioenen zijn ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld. De door het fonds verzorgde pensioenregeling is een toegezegde pensioenregeling. Het Joods Historisch Museum heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het fonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies. De dekkinggraad van het fonds bedraagt per 31 december 2021 99,7%.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, ongeacht of ze tot ontvangsten of uitgaven hebben geleid. Baten worden slechts opgenomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het maken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het exploitatieresultaat wordt bepaald door het verschil tussen baten (publieksinkomsten), subsidies en bijdragen enerzijds, en lasten over het boekjaar anderzijds.

Baten (publieksinkomsten)

Onder baten wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten aan derden onder aftrek van kortingen en dergelijke over de omzet geheven belastingen.

Verkoop van goederen

De opbrengsten uit verkoop van entreebewijzen (kaartverkoop), merchandising (museumshop) en goederen (museumcafé) worden in de exploitatierekening als baten opgenomen indien de prestatie is geleverd, het bedrag van de opbrengst op betrouwbare wijze kan worden bepaald en de ontvangst van desbetreffende opbrengst waarschijnlijk is.

Verlenen diensten

De dienstverlening rondom verhuringen, evenementen, rondleidingen en overige dienstverlening worden in de exploitatierekening als baten genomen in het kalenderjaar waarin de dienstverlening heeft plaatsgevonden, zodra het verlenen van een dienst betrouwbaar kan worden ingeschat en de ontvangst van de opbrengst waarschijnlijk is.

Subsidies en bijdragen

Exploitatiesubsidie is een subsidie die wordt verkregen uit hoofde van bestedingen die in het jaar van besteding als kosten worden beschouwd, of subsidies die worden verkregen voor bepaalde gedeelde opbrengsten of voor exploitatietekort in het algemeen. De exploitatiesubsidie wordt opgenomen op het moment dat aan alle voorwaarden is voldaan. Dit houdt in dat de exploitatiesubsidie ten gunste van de exploitatierekening komt in het jaar waarin de daarmee samenhangende bestedingen worden verwerkt of waarin de betreffende opbrengsten zijn gedeeld, dan wel het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Projectsubsidies zijn gerelateerd aan activiteiten. Deze subsidies worden toegerekend in het jaar van de gerelateerde (activiteits) kosten. Uitgangspunt is dat subsidies pas verwerkt worden indien er redelijke zekerheid is dat voldaan kan worden aan de (eventuele) voorwaarden aan de betreffende subsidie en dat de subsidies ontvangen worden.

Ontvangsten van particulieren voortkomend uit nalatenschap worden als schenking toegekend aan de Stichting Vrienden.

TOELICHTING

Investeringsubsidies zijn subsidies voor bestedingen die worden toegerekend aan een aantal jaren waarin besteding wordt verantwoord. De ontvangen investeringsubsidies worden gepassiveerd op de balans (langlopende schulden). Uit de op de balans gepassiveerde investeringsubsidie valt jaarlijks een gedeelte ten gunste van het exploitatieresultaat vrij. Deze vrijval is gerelateerd aan de verantwoorde kosten (afschrijvingen) die gerelateerd zijn aan deze investeringsubsidies en is in de exploitatierekening verantwoord onder de baten.

Verdeelsleutel functionele exploitatieoverzicht

- De baten en lasten worden zoveel mogelijk aan functies toegeschreven. Deze verdeling is gemaakt op basis van reële inschatting van bestede tijd.
- Alle kosten welke gemaakt worden in verband met tentoonstellingen en projecten worden verantwoord onder publieksactiviteiten.
- De beveiligingskosten worden volgens het Handboek verantwoord onder publieksactiviteiten en collectiebeheer.

Toerekening kosten Algemeen Beheer

De toerekening van Algemene Beheer vindt plaats op basis van het relatieve aandeel per functie in de som van de direct toegerekende baten plus lasten. De post 'aankopen' en de subsidie ten behoeve van deze aankopen worden bij deze verdeling uitgesloten vanwege de zeer wisselende omvang van deze functie.

De begrotingcijfers 2021 zijn conform de door de Raad van Toezicht vastgestelde begroting.

TOELICHTING

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Onderhanden activa		
Stand 1 januari	1.295.399	275.871
Investeringen	5.990.776	1.019.528
Afschrijvingen	-	-
Stand 31 december	<u>7.286.175</u>	<u>1.295.399</u>
Cummulatieve aanschafwaarde	<u>7.286.175</u>	<u>1.295.399</u>
Verbouwingen		
Stand 1 januari	88.320	163.019
Investeringen	-	-
Afschrijvingen	18.668	74.699
Stand 31 december	<u>69.652</u>	<u>88.320</u>
Cummulatieve aanschafwaarde	448.900	1.025.790
Cumulatieve afschrijvingen	379.248	937.470
Stand 31 december	<u>69.652</u>	<u>88.320</u>
Inventaris en Inrichting		
Stand 1 januari	131.052	119.188
Investeringen	29.791	59.618
Afschrijvingen	53.286	47.754
Stand 31 december	<u>107.557</u>	<u>131.052</u>
Cummulatieve aanschafwaarde	232.989	259.316
Cumulatieve afschrijvingen	125.432	128.264
Stand 31 december	<u>107.557</u>	<u>131.052</u>
Museale inventaris		
Stand 1 januari	215.671	319.853
Investeringen	-	-
Afschrijvingen	98.211	104.182
Stand 31 december	<u>117.460</u>	<u>215.671</u>
Cummulatieve aanschafwaarde	1.018.612	3.215.074
Cumulatieve afschrijvingen	901.152	2.999.403
Stand 31 december	<u>117.460</u>	<u>215.671</u>
Totaal materiële vaste activa	<u>7.580.844</u>	<u>1.730.442</u>

- Desinvesteringen bij verbouwingen, inventaris en inrichting en Museale inventaris hebben betrekking op activa die geheel zijn afschreven en niet meer ingebruik zijn.
- De investering in 2021, 2020 en 2019 bij onderhanden activa heeft geheel betrekking op het ontwikkelen en bouwen van het Nationaal Holocaust Museum en Hollandsche Schouwburg.
- De collectie, die eigendom was van de Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum, is in 2021 overgedragen voor € 1,- aan de Stichting Joods Historisch Museum

TOELICHTING

VLOTTENDE ACTIVA

2. Voorraden

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Vorraden shop en cafe	161.173	166.158
Voorraad Museumkaarten en Amsterdam kaarten	13.402	8.533
Onderhanden activiteiten	<u>339.215</u>	<u>242.389</u>

Saldo 31 december	<u><u>513.790</u></u>	<u><u>417.080</u></u>
-------------------	-----------------------	-----------------------

In de voorraad shop is een voorziening van € 20.000,- incurante voorraad opgenomen.
Per 31 december 2021 is € 339.215,- uitgegeven ten behoeve van jaaroverschrijdende tentoonstellingen en projecten.

3. Vorderingen

Debiteuren	52.947	46.160
Op gelieerde rechtspersonen	398.370	285.068
Nog te ontvangen omzetbelasting	611.508	219.212
Overlopende activa	<u>888.220</u>	<u>533.991</u>

Saldo 31 december	<u><u>1.951.045</u></u>	<u><u>1.084.430</u></u>
-------------------	-------------------------	-------------------------

Overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten:		
-automatiseringskosten	42.798	39.422
-personele kosten	0	8.412
-algemene kosten	750	7.256
-projectkosten	0	15.000
Nog te ontvangen posten:		
-bijdragen ten behoeve van tentoonstellingen	406.137	175.737
-bijdragen ten behoeve van projecten	218.544	226.573
-entreegelden	10.304	6.142
-overige kosten	<u>209.687</u>	<u>55.449</u>
	<u><u>888.220</u></u>	<u><u>533.991</u></u>

Op gelieerde rechtspersonen en verbonden partijen

Dit betreft de onderstaande saldi van de rekeningen-courant op 31 december 2021 van de diverse gelieerde stichtingen. De saldi van deze rekeningen-courant worden in 2022 afgerekend.

De rekening-courant met de Stichting Vrienden bevat in 2021 een vordering van € 388.152,-

Dit heeft o.a. betrekking op een vooruitontvangen subsidie van o.a. de VriendenLoterij ten behoeve van de herinrichting van de Portugese Synagoge.

Het restant zal na 2022 gebruikt worden en daarom blijft het restant tijdelijk bij de Stichting Vrienden ondergebracht.

Het bedrag is tevens als vooruitontvangen subsidie verantwoord in deze jaarrekening.

Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum (verbonden partij)	388.152	271.353
Stichting Charlotte Salomon (gelieerde rechtspersoon)	-3.493	-61
Menasseh ben Israël Instituut (verbonden partij)	<u>13.711</u>	<u>13.776</u>

Saldo 31 december	<u><u>398.370</u></u>	<u><u>285.068</u></u>
-------------------	-----------------------	-----------------------

4. Liquide middelen

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

TOELICHTING

PASSIVA

Eigen vermogen

5. Algemene reserve

Saldo 1 januari

Exploitatiesaldo

Saldo 31 december

<u>2021</u>	<u>2020</u>
€	€
287.415	287.415
-	0
<u>287.415</u>	<u>287.415</u>

Het eigen inkomstenpercentage over 2021 bedraagt 46,09%. In 2020 was dit 121,65%.

6. Bestemmingsreserve subsidie OCW- ROACCC

Saldo 1 januari

Resultaatbestemming

Saldo 31 december

1.052.004	-
40.090	1.052.004
<u>1.092.094</u>	<u>1.052.004</u>

Met brieven van OCW d.d. 18 juni 2020 met referentie 24592516, d.d. 4 februari 2021 met referentie 25989749 en d.d. 15 juli 2021 met referentie 28504067 zijn er aanvullende subsidies verstrekt op grond van de Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCCC). Zie bestuursverslag voor inzet besteding en middelen.

8. Overige bestemmingsfondsen

Frederik Polak en Griet Polak-Asscher Fonds

Saldo 1 januari

Resultaatbestemming

Saldo 31 december

59.677	59.677
-	-
<u>59.677</u>	<u>59.677</u>

Het fonds is bestemd voor de verbreding en verdieping van activiteiten van de Hollandsche Schouwburg.

NHM Bestemmingsfonds

Saldo 1 januari

Resultaatbestemming

Saldo 31 december

5.472.270	1.331.313
4.569.568	4.140.957
<u>10.041.838</u>	<u>5.472.270</u>

Het fonds is bestemd voor verbouwing, inrichting en ontwikkeling van het permanente Nationaal Holocaust Museum. Voor verdere toelichting zie het bestuursverslag.

TOELICHTING

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
9. Voorzieningen		
Pensioenen		
Saldo 1 januari	4.488	5.316
Onttrekkingen	<u>828</u>	<u>828</u>
Saldo 31 december	<u>3.660</u>	<u>4.488</u>
Uitgestelde beloningen		
Saldo 1 januari	22.741	28.664
Toevoeging	2.312	3.777
Onttrekkingen	<u>0</u>	<u>9.700</u>
Saldo 31 december	<u>25.053</u>	<u>22.741</u>
Langdurig ziekte		
Saldo 1 januari	55.500	70.000
Toevoeging	0	34.500
Onttrekkingen	<u>54.500</u>	<u>49.000</u>
Saldo 31 december	<u>1.000</u>	<u>55.500</u>

Deze voorziening is gevormd op basis van de inschatting welke medewerkers op balansdatum naar verwachting blijvend of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Groot onderhoud Cepig		
Saldo 1 januari	10.000	-
Toevoeging	10.000	10.000
Onttrekkingen	<u>-</u>	<u>-</u>
Saldo 31 december	<u>20.000</u>	<u>10.000</u>

De voorziening is gebaseerd op een beheerafpraak met CEPIG om jaarlijks een vast bedrag toe te kennen ter dekking voor het groot onderhoud van het synagogencomplex, op de eerste plaats ter vervanging van technische installaties. De bestedingen van de middelen geschiedt in wederzijds overleg.

Voorziening groot onderhoud museum en arsenaal		
Saldo 1 januari	660.739	-
Toevoeging	55.231	-
Onttrekkingen	<u>-</u>	<u>-</u>
Saldo 31 december	<u>715.970</u>	<u>-</u>

De voorziening is per 1 januari 2021 gevormd op basis van het MJOP opgesteld eind 2021. Met ingang van 1 januari 2021 neemt het Joods Historisch Museum het groot onderhoud voor haar rekening.

	stand			
	31-12-2021	1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Pensioenen	3.660	828	2.832	0
Jubileumvoorziening	25.053	5.709	3.967	15.377
Voorziening langdurig ziekte	1.000	1.000	-	-
Groot onderhoud Cepig	20.000	-	20.000	-
Groot onderhoud Museum en arsenaal	<u>715.970</u>	<u>217.117</u>	<u>38.800</u>	<u>460.053</u>
	<u>765.683</u>	<u>224.654</u>	<u>65.599</u>	<u>475.430</u>

TOELICHTING

10. Langlopende schulden

Egalisatierekening Investeringssubsidie

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Saldo 1 januari	214.940	370.254
Vrijval	<u>97.472</u>	<u>155.311</u>
Saldo 31 december	<u>117.468</u>	<u>214.940</u>

Ter dekking van de afschrijvingen 2021 is een bedrag van € 97.472,- uit de investeringssubsidie vrijgevallen.

Investeringssubsidie OCW

Saldo 1 januari	71.252	80.428
Vrijval	<u>9.176</u>	<u>9.176</u>
Saldo 31 december	<u>62.076</u>	<u>71.252</u>

Leningen

Saldo 1 januari	60.000	90.000
Kortlopend deel	<u>-30.000</u>	<u>-30.000</u>
Saldo 31 december	<u>30.000</u>	<u>60.000</u>

In 2019 is op basis van een overeenkomst een geldlening verstrekt, groot € 150.000,- in combinatie met een overeenkomst tot Periodieke Uitkering (schenking). Voor de eerste maal in 2019 zal de uitkering (schenking) gedurende vijf jaar plaatsvinden. De uitkeringen zijn gevestigd op het leven van (iedere) schenker. Het kortlopende deel van de periodieke uitkeringen ad € 30.000,- is opgenomen onder de kortlopende schulden. Over de hoofdsom respectievelijk het restant daarvan is geen rente verschuldigd. Op de hoofdsom hoeft nimmer te worden afgelost. De uitkeringen zijn gevestigd op het leven van (iedere) schenker. De uitkeringen komen in het fonds op naam 'Leijdesdorff-Samuel Familiefonds' en is ondergebracht bij de Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum.

Subsidie "Slotaanbeveling Commissie Ekkart "

Hier wordt een bedrag van € 245.000,- als subsidie verantwoord die ontvangen is ten behoeve van slotaanbevelingen.

TOELICHTING

Kortlopende schulden

11. Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Saldo 1 januari	136.373	136.347
Subsidie OCW huisvesting (conform beschikking met kenmerk 25111391)	775.861	760.217

Onttrekkingen (lasten):

- Loonkosten eigen organisatie beheer en behoud	171.422	128.756
- Verzekeringen	-	-
- Afschrijving op investeringen	9.177	9.176
- Kosten dagelijks onderhoud	176.054	153.834
- Kosten klein onderhoud	208.093	59.435
- Huur	55.400	55.400
- Voorziening groot onderhoud	715.970	-
Overige huisvestingskosten	-	-
Totaal onttrekkingen (lasten)	1.336.116	406.601

Toevoegingen (baten):

- Vrijval Investeringsubsidie OCW	9.177	9.176
- Inzet subsidiemiddelen vanuit OCW	414.705	-
- Overige baten	-	-
Totaal toevoegingen	423.882	9.177

Saldo huisvestingssubsidie

	0	499.139
Besteed aan activiteiten behorende onder functie 'collectie'	0	362.766

Saldo Eindbalans

	0	136.373
--	----------	----------------

12. Loonheffingen en pensioenen

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Loonheffingen	181.363	170.395
Pensioenen	4.403	2.045

Saldo 31 december

	185.766	172.440
--	----------------	----------------

13. Vooruitontvangen subsidies

Ministerie van OCW t.b.v. verbouwing en inrichting van NHM	3.360.000	2.240.000
Gemeente Amsterdam t.b.v. NHM	2.725.057	0
Gemeente Amsterdam t.b.v. subsidie Joodse erfpachtgoeden	800.000	800.000
vooruitontvangen t.b.v. herinrichting van de Portugese Synagoge	172.351	172.351
Ministerie van Justitie en Veiligheid	110.000	0
Overige	20.000	0

	7.187.408	3.212.351
--	------------------	------------------

Nog te besteden subsidie ten behoeve van de herinrichting van de Portugese Synagoge

In 2012 is een bedrag van € 750.000,- van de VriendenLoterij ontvangen ten behoeve van de herinrichting van de Portugese Synagoge. Eind 2021 was het saldo € 172.351,-.

Nog te besteden subsidie ten behoeve van de verbouwing van het Nationaal Holocaust Museum

In 2019 is van Ministerie van OCW voor vijf jaar een jaarlijks bedrag van € 1.120.000,- toegezegd voor voor verbouwing en inrichting van het permanente Nationaal Holocaust Museum.

TOELICHTING

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
14. Overige schulden		
Opgebouwd vakantiegeld en vakantie-tegoed	301.144	285.194
Overige personeelskosten	118.140	110.452
Museale kosten	1.760	3.242
Tentoonstellings- en projectkosten	9.600	10.540
Kosten ten behoeve van entree	-	-
Diverse kosten	<u>103.568</u>	<u>27.836</u>
Saldo 31 december	<u>534.211</u>	<u>437.264</u>
15. Overlopende passiva		
Retour betalen bijdrage ten behoeve van Covid 19	0	469.157
Vooruitontvangen en nog te besteden bijdragen ten behoeve van		
- Verbouwing kindermuseum	103.993	205.000
- Diverse tentoonstellingen	307.200	35.000
- Diverse educatieve projecten	21.795	24.010
- Kortlopend deel lening	30.000	30.000
- Overige projecten	<u>52.550</u>	<u>271.699</u>
Saldo 31 december	<u>515.538</u>	<u>1.034.866</u>

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen.

- Voor de beleidsperiode 2021-2024 is door OCW jaarlijks een subsidie van € 3.051.380,- verstrekt voor publieksactiviteiten en andere activiteiten - niet behorende tot het beheer op grond van de Erfgoedwet - . Op grond van de Erfgoedwet is voor 2022 een subsidie van € 1.120.716,- toegezegd.
- Volgens overeenkomst heeft de Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum aan de Stichting Joods Historisch Museum het onvoorwaardelijke recht verleend om te allen tijde het eigendom van de opstallen, deel uitmakende van het museumcomplex, te verwerven tegen de prijs van fl.1,- (€ 0,45). Op dit moment wordt het pand gehuurd voor een bedrag van € 55.400,-. De verzekerde waarde bedraagt per 31 december 2021 : € 43.890.000,-
- De kaders van exploitatie en beheer van de Portugese Synagoge en de Hollandsche Schouwburg zijn vastgelegd in beheersovereenkomsten tussen resp. Cepig en het Joods Historisch Museum en de Hollandsche Schouwburg en het Joods Historisch Museum. Ten behoeve van de uitvoering van het project NHM i.o. is een addendum bij de bestaande beheersovereenkomst tussen de Hollandsche Schouwburg en het Joods Historisch Museum afgesproken. Ten behoeve van de dotatie aan de voorziening groot onderhoud Cepig is er in 2020 tussen Cepig en het Joods Historisch Museum een Allonge (II) bij de beheersovereenkomst JHM-Cepig afgesproken.
- De Stichting Hollandsche Schouwburg heeft een huurovereenkomst met de Gemeente Amsterdam voor het gebouw op Plantage Middenlaan 27 voor een periode van 3 jaar, met optie tot verlenging van één jaar. De huur bedraagt € 54.759,- per jaar. Het pand is op 22 september 2021 aangekocht door de Stichting Hollandsche Schouwburg.
- Vanaf februari 2017 is er een contract afgesloten voor een leaseauto met een looptijd van 60 maanden. Het te betalen maandbedrag is € 787,08 exclusief BTW en brandstof.
- Met PCI is op 1 mei 2017 een huurovereenkomst afgesloten en met een looptijd tot 1 mei 2024 voor huur van scan -en kopieerapparatuur, M-Files en services voor een vast maandbedrag van € 5.356,- per maand.
- Er is een toezegging van het Ministerie van OCW om met ingang van 2019 tot en met 2023 (vijf jaar) een incidentele (project) subsidiebedrag van € 1.120.000,- per jaar beschikbaar te stellen voor het ontwikkelen van het Nationaal Holocaust Museum.

TOELICHTING

BATEN

16. Publieksinkomsten

- Kaartverkoop

In 2021 heeft het museum 53.748 bezoeken ontvangen (2020 - 82.744).

Inkomsten uit entreegelden en stichting museumkaart bedroegen € 328.478,- (2020 - € 404.873,-)

Dit bedrag wordt volgens begroting toegerekend aan publieksactiviteiten.

Vanaf 2015 wordt, op basis van de grondslagen resultaatbepaling baten, de nabetaling van de museumkaart meegenomen in het betreffende boekjaar.

Door Corona maatregelen waren de locaties van het JCK regelmatig geheel gesloten, waardoor minder bezoekers zijn ontvangen en de inkomsten veel lager zijn uitgevallen.

- Overige Publieksinkomsten

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Museumshop		
Omzet	113.167	110.978
Afwaardering voorraad	20.000	2.441
Inkopen	<u>61.642</u>	<u>66.433</u>
Brutowinst	<u>31.525</u>	<u>42.104</u>
percentage t.o.v. de verkoop	27,86%	37,94%
Museumcafe		
Omzet	77.603	65.921
Inkopen	<u>42.428</u>	<u>35.025</u>
Brutowinst	<u>35.175</u>	<u>30.896</u>
percentage t.o.v. de verkoop	45,33%	46,87%

17. Overige directe inkomsten

In deze post is opgenomen de opbrengsten van de verhuur van de diverse museumruimten van het Joods Historisch Museum, de Portugese Synagoge en de Hollandsche Schouwburg, alsmede de netto-opbrengsten uit evenementen, rondleidingen en verkoop van eigen artikelen.

Verhuur	12.323	9.984
Evenementen	9.765	2.199
Rondleidingen	6.525	-9.147
Overige inkomsten	<u>-317</u>	<u>13.326</u>
	<u>28.296</u>	<u>16.362</u>

TOELICHTING

18. Indirecte inkomsten	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
private middelen- particulieren incl. vriendenverenigingen		
Bijdragen Vrienden van het Joods Historisch Museum	304.195	649.745
Overige bijdragen van particulieren	177.062	701.283
	<u><u>481.257</u></u>	<u><u>1.351.028</u></u>
private middelen- private fondsen		
VriendenLoterij (tbv NHM)	0	1.500.000
Bureau Maror-gelden	245.335	57.492
Stichting Nationaal Fonds voor Vrede	46.144	-
Stichting Levi Lassen (via Stichting Vrienden)	50.000	50.000
Fonds 21	15.000	15.000
Dutch Culture Center	0	4.000
Vereniging Rembrandt	0	2.270
Overige private fondsen	451.261	1.442.480
	<u><u>807.740</u></u>	<u><u>3.071.242</u></u>

De bijdragen voor het Nationaal Holocaust Museum i.o. zijn verantwoord onder de private middelen.
De kosten zijn verantwoord onder salarislasten, overige lasten en afschrijvingen.

19. Structurele subsidies OCW

Vanaf 2017 krijgt het Joods Historisch Museum een subsidie culturele basisinfrastructuur (BIS-subsidie) en een subsidie Erfgoedwet (beheersubsidie). De toezeggingen zijn conform de toezegging van 15 september 2020 en de bijstellingen van 17 juni 2021.

De verdeling van de subsidies over de functies is conform de begroting.

OCW: regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)

Ten behoeve van de culturele basisinfrastructuur heeft OCW voor de periode 2021-2024 een jaarlijkse instellingssubsidie van € 3.051.380,- toegezegd. Dit jaarlijkse bedrag bedraagt na indexatie in 2021: € 3.114.837,-

OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting

Voor het jaar 2021 heeft OCW een subsidie van € 775.861,- toegezegd.

Ten behoeve van huisvestingslasten is in 2021 de volledige subsidie verantwoord, alsmede het nog te besteden saldo huisvestingsubsidie uit voorgaande beleidsperiode en extra inzet vanuit BISmiddelen € 414.705,- om het tekort te dekken. Zie voor bestedingsoverzicht huisvestingsubsidie toelichting 11.

OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer

Voor het jaar 2021 heeft OCW een subsidie van € 344.415,- toegezegd. Extra middelen uit de BIS zijn ingezet ter dekking van de collectiekosten.

TOELICHTING

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
20. Incidentele publieke subsidies		
Gemeente Amsterdam inzake Nationaal Holocaust Museum	2.274.943	0
Auswartiges Amt inzake Nationaal Holocaust Museum	1.770.818	845.500
OCW subsidie op grond van RAOCCC	1.406.800	2.038.700
Mondriaan Stichting	211.800	104.200
Innovation and Networks Executive Agency (INEA)	141.778	139.065
Vrijval egalisatierekening	106.648	164.492
Gemeente Amsterdam	81.007	89.800
Subsidie overige rijksoverheid	36.916	47.125
Prins Bernhard Cultuurfonds	15.000	0
Stichting Nationaal Comité 4 en 5 mei	12.069	54.050
	<u>6.057.779</u>	<u>3.482.932</u>

Specificatie; bij 18. indirecte inkomsten:

Bijdragen Vrienden van het Joods Historisch Museum ten behoeve van projecten.

Exclusief reeds verantwoorde bijdragen onder private fondsen en incidentele publieke subsidies.

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
- Waterlooplein-Vlooienburg tentoonstelling	0	25.000
- Charlotte tentoonstelling	0	21.000
- Eli Content tentoonstelling	0	15.000
- Diamant tentoonstelling	0	10.000
- Verbouwing en inrichting NHM i.o	0	572.581
- Bankenplan Portugese Synagoge	117.774	28.664
- Open Joodse Huizen	0	20.050
- Diverse overige projecten	0	2.270
- Marketing en onderhoud collectie ten laste van Reserve VriendenLoterij	236.421	11.878
Verantwoord onder private fondsen en incidentele publieke subsidies	<u>-50.000</u>	<u>-67.270</u>
	<u>304.195</u>	<u>649.745</u>

TOELICHTING

LASTEN

21. Salarislasten

Het gemiddeld aantal werknemers, uitgedrukt in fulltime equivalent, bedroeg in 2021 67 fte's. (2020 -61,84 fte's).

De salarislasten zijn verdeeld naar functie en afdeling.

Voor de bezoldiging van de directie verwijzen wij naar de WNT verantwoording op pagina 55

- Het opgebouwde vakantiegeld over de periode 1 juni tot en met 31 december 2021 bedraagt € 150.490,-

- Het tegoed aan vakantiedagen tot en met 31 december 2021 betreft 6.622 uur ad. € 150.534

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Salarislasten		
Lonen en salarissen	3.081.410	3.102.742
Sociale lasten	476.793	511.038
Pensioenlasten	342.999	332.525
Overige personeelskosten	83.335	174.986
NOW4, loonkostensubsidie	<u>-241.822</u>	<u>0</u>
Totaal salarislasten	<u>3.742.715</u>	<u>4.121.290</u>

Door de Corona maatregelen zijn er minder externen ingehuurd voor beveiliging en publiekscontacten, waardoor de overige personeelskosten veel lager zijn dan voorgaande jaren.

In 2021 is een aanvraag voor NOW4 ingediend en toegekend, de eindafrekening vindt plaats op een later moment.

22a. Huisvestingslasten onderdeel Erfgoedwet

Huur	55.400	55.400
Onderhoudskosten gebouwen	82.249	50.832
Onderhoudskosten installaties	125.845	8.603
Voorziening groot onderhoud	715.970	0
Energiekosten	90.155	74.220
Schoonmaakkosten	<u>85.899</u>	<u>79.614</u>
Totaal huisvestingslasten onderdeel Erfgoedwet	<u>1.155.517</u>	<u>268.669</u>

22b. Overige huisvestingslasten

Huur	150.000	150.000
Onderhoudskosten gebouwen	23.937	10.286
Onderhoudskosten installaties	12.156	55.274
Energiekosten	30.223	17.942
Schoonmaakkosten	<u>19.933</u>	<u>25.845</u>
Totaal overige huisvestingslasten	<u>236.250</u>	<u>259.347</u>

Totaal huisvestingslasten

<u>1.391.767</u>	<u>528.016</u>
-------------------------	-----------------------

De huisvestingslasten onderdeel Erfgoedwet worden ten laste van "nog te ontvangen huisvestingssubsidie OCW " gebracht. De overige huisvestingslasten vallen onder de BIS. Vanaf 2021 verricht het Joods Historisch Museum zelf meer onderhoud aan gebouwen en installatie en is verantwoordelijk voor het uitvoeren van het groot onderhoud aan het museum en arsenaal

23. Afschrijvingen

- De afschrijvingen verantwoord onder publieksactiviteiten betreft o.a. verbetering ICT, vernieuwing van installaties en de herinrichtingskosten van het Joods Historisch Museum en van de Portugese Synagoge.

TOELICHTING

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	<u>€</u>	<u>€</u>
24. Overige lasten		
Algemene lasten	714.152	790.529
Museale lasten	567.320	440.863
Lasten ten behoeve van NHM i.o.	277.447	270.536
Lasten ten behoeve van tentoonstellingen en projecten	<u>905.128</u>	<u>1.108.536</u>
Totaal overige lasten	<u>2.464.048</u>	<u>2.610.464</u>

OVERIGE TOELICHTING

Gebeurtenis na balansdatum.

Overheidsmaatregelen rondom Corona raken de bedrijfsvoering (sluiting museum) en daarmee ook de inkomsten. ook voor 2022. Musea mochten weer open vanaf 26 januari 2022
De kantoren zijn beperkt open en er wordt zoveel mogelijk thuis gewerkt.

Inzake de gevolgen van overheidsmaatregelen rondom Corona, en de hiermee gepaard gaande onzekerheden over de omvang van de inkomstenderving verwijzen wij verder naar het bestuursverslag.

Voor een inhoudelijk verslag met betrekking tot de publieksactiviteiten en tentoonstellingen verwijzen wij naar het bestuursverslag 2021.

TOELICHTING

WNT-verantwoording 2021

De WNT is van toepassing op de Stichting Joods Historisch Museum. Het voor de Stichting Joods Historisch Museum toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000,- (algemeen bezoldigingsmaximum).

	<u>Liesbeth Bijvoet</u>	<u>Emile Schrijver</u>
Leidinggevenden met dienstbetrekking:		
functie	zakelijk directeur 1-1 tm 31-12	algemeen directeur 1-1 tm 31-12
aanvang en einde functievervulling in 2021	1,0	1,0
omvang dienstverband	ja	ja
dienstbetrekking		
	€	€
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	109.131	118.401
Beloningen betaalbaar op termijn	13.428	13.428
Totaal bezoldiging	122.559	131.829
individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum onverschuldigd betaald	209.000 0	209.000 0
totale bezoldiging reden voor overschrijding	122.559 n.v.t	131.829 n.v.t

WNT-verantwoording 2020

De WNT is van toepassing op de Stichting Joods Historisch Museum. Het voor de Stichting Joods Historisch Museum toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000,- (algemeen bezoldigingsmaximum).

	<u>Liesbeth Bijvoet</u>	<u>Emile Schrijver</u>
Leidinggevenden met dienstbetrekking:		
functie	zakelijk directeur 1-1 tm 31-12	algemeen directeur 1-1 tm 31-12
aanvang en einde functievervulling in 2020	1,0	1,0
omvang dienstverband	ja	ja
dienstbetrekking		
	€	€
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	108.068	117.337
Beloningen betaalbaar op termijn	12.602	12.602
Totaal bezoldiging	120.670	129.939
individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum onverschuldigd betaald	201.000 0	201.000 0
totale bezoldiging reden voor overschrijding	120.670 n.v.t	129.939 n.v.t

TOELICHTING

Raad van Toezicht Joods Historisch Museum

bezoldiging is €1.700 per jaar of minder

Jeroen Davidson	voorzitter
Ernst Groenteman	lid
Robert Aronson	lid
Felix Guttman	lid
Shulamith van der Hart	lid
Freddy Hollander	lid
Sacha Joseph	lid
Henny Troostwijk	lid

de leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd.

BALANS per 31 december (na resultaatbestemming)

ACTIVA	Noot	2021	2020
		€	€
Materiële vaste activa	1	294.666	435.042
Totaal vaste activa		294.666	435.042
Vorraden	2	513.790	417.080
Vorderingen	3	4.806.431	3.330.456
Liquide middelen	4	2.034.841	2.345.663
Totaal vlottende activa		7.355.062	6.093.199
TOTAAL ACTIVA		7.649.728	6.528.241
PASSIVA		2021	2020
		€	€
Algemene reserve	5	287.415	287.415
Bestemmingsreserve OCW- RAOCCC	6	1.092.094	1.052.004
Overige bestemmingsfondsen	8	59.677	59.677
Totaal eigen vermogen		1.439.186	1.399.096
Voorziening groot onderhoud en gebouwen	9	715.970	0
Overige voorzieningen		49.713	92.729
Langlopende schulden	10	454.544	591.192
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	11	0	136.373
Schulden aan leveranciers		245.729	258.597
Loonheffingen en pensioenen	12	185.766	172.440
Vooruitontvangen subsidie	13	3.532.351	2.412.351
Overige schulden	14	510.932	430.597
Overlopende passiva	15	515.537	1.034.866
Totaal Kortlopende schulden		4.990.315	4.445.224
TOTAAL PASSIVA		7.649.728	6.528.241

CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING

BATEN	Noot	2021	begroting	2020
		€	€	€
Eigen inkomsten				
<i>Publieksinkomsten binnenland</i>	16	395.178	563.500	477.873
Kaartverkoop		328.478	467.500	404.873
Overige publieksinkomsten		66.700	96.000	73.000
<i>Publieksinkomsten buitenland</i>		0	0	0
Totaal publieksinkomsten		395.178	563.500	477.873
Overige directe inkomsten	17	28.296	101.200	16.362
Totale directe inkomsten		423.474	664.700	494.235
Indirecte inkomsten	18			
Private middelen - particulieren incl vriendenvereniging		205.216		292.817
Private middelen - private fondsen		382.407		491.103
Private middelen - bedrijven		139.607		9.650
Totaal bijdragen uit private middelen		727.229	519.600	793.569
Totaal eigen inkomsten		1.150.703	1.184.300	1.287.804
Baten in natura				-
Subsidies				
<i>Totaal structurele subsidies OCW</i>	19	4.371.485	4.229.000	4.148.996
Regeling specifiek cultuurbeleid		3.114.837	3.131.400	3.051.380
Erfgoedwet onderdeel huisvesting		912.233	760.200	760.217
Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer		344.415	337.400	337.399
Totaal structurele subsidies		4.371.485	4.229.000	4.148.996
Incidentele publieke subsidies	20	2.012.018	1.031.500	2.597.432
Totale subsidies		6.383.503	5.260.500	6.746.427
TOTALE BATEN		7.534.206	6.444.800	8.034.231
LASTEN				
Personeelslasten	21	3.742.715	3.674.330	4.121.290
Huisvestingslasten	22	1.391.767	859.200	528.016
Afschrijvingen	23	173.153	61.000	226.635
Aankopen				-
Overige lasten	24	2.186.481	1.310.270	2.103.703
TOTALE LASTEN		7.494.116	5.904.800	6.979.644
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		40.090	540.000	1.054.587
Saldo rentebaten /-lasten		0	0	20
EXPLOITATIERESULTAAT		40.090	540.000	1.054.607
Het resultaat is als volgt bestemd:				
Mutatie bestemmingsreserve subsidie OCW- ROACCC		40.090		

FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

FUNCTIONEEL	Totaal	Publieks-activiteiten	Collectie-beheer	Algemeen beheer
BATEN				
Eigen inkomsten				
<i>Publieksinkomsten binnenland</i>	395.178	395.178		
- Kaartverkoop	328.478	328.478		
- Overige publieksinkomsten	66.700	66.700		
<i>Publieksinkomsten buitenland</i>	-	-		
Totaal publieksinkomsten	395.178	395.178	-	-
Overige directe inkomsten	28.296	28.296		
Totale directe inkomsten	423.474	423.474	-	-
Indirecte inkomsten				
Private middelen-				
- particulieren incl. vriendenvereniging	205.216	205.216	-	-
- private fondsen	382.407	382.407	-	-
- bedrijven	139.607	139.607	-	-
Totaal bijdragen uit private middelen	727.229	727.229	0	0
Toaal eigen inkomsten	1.150.703	1.150.703	0	0
Subsidies				
<i>Totaal structurele subsidies OCW</i>	4.371.485	3.329.250	757.193	285.041
- Regeling specifiek cultuurbeleid	3.114.837	3.114.836	-	-
- Erfgoedwet onderdeel huisvesting	912.233	214.414	412.778	285.041
- Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	344.415	-	344.415	-
Totaal structurele subsidies	4.371.485	3.329.250	757.193	285.041
Incidentele publieke subsidies	2.012.018	2.012.018	-	-
Totale subsidies	6.383.503	5.341.268	757.193	285.041
TOTALE BATEN	7.534.206	6.491.971	757.193	285.041
LASTEN				
Personeelslasten	3.742.715	2.106.781	893.497	742.437
Huisvestingslasten	1.391.767	625.631	209.645	556.491
Afschrijvingen	173.153	132.526	-	40.627
Overige lasten	2.186.481	1.551.477	91.405	543.598
TOTALE LASTEN	7.494.116	4.416.416	1.194.547	1.883.153
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	40.090	2.075.555	-437.354	-1.598.112
Saldo rentebaten /-lasten	0			0
EXPLOITATIERESULTAAT	40.090	2.075.555	-437.354	-1.598.112
Toerekening Algemeen beheer		1.468.503	129.609	1.598.112
EXPLOITATIERESULTAAT na toerekening	40.090	607.053	-566.963	-

TOELICHTING

ALGEMENE TOELICHTING

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024. De volgende wet- en regelgeving en richtlijnen zijn (onder meer) van toepassing op de verantwoording: de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW (met uitzondering van de afdelingen 1 en 11 en met 16) en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, met name RJ 640 (organisaties zonder winststreven, Wet Normering Topinkomens, Erfgoedwet/Regeling beheer rijkscollectie en subsidiering museale instellingen, Wet op het specifiek cultuurbeleid/Besluit op het specifiek cultuurbeleid/Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk.

Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de op pagina 38 tot en met 56 opgenomen toelichting op de geconsolideerde balans en exploitatierekening.

De begrotingcijfers 2021 zijn conform de door de Raad van Toezicht vastgestelde begroting.

TOELICHTING

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Verbouwingen		
Stand 1 januari	88.320	163.019
Investeringen	-	-
Afschrijvingen	18.668	74.699
Stand 31 december	<u>69.652</u>	<u>88.320</u>
Cummulatieve aanschafwaarde	448.900	1.025.790
Cumulatieve afschrijvingen	379.248	937.470
Stand 31 december	<u>69.652</u>	<u>88.320</u>
Inventaris en Inrichting		
Stand 1 januari	131.052	119.188
Investeringen	29.791	59.618
Afschrijvingen	53.286	47.754
Stand 31 december	<u>107.557</u>	<u>131.052</u>
Cummulatieve aanschafwaarde	232.989	259.316
Cumulatieve afschrijvingen	125.432	128.264
Stand 31 december	<u>107.557</u>	<u>131.052</u>
Museale inventaris		
Stand 1 januari	215.671	319.853
Investeringen	-	-
Afschrijvingen	98.211	104.182
Stand 31 december	<u>117.460</u>	<u>215.671</u>
Cummulatieve aanschafwaarde	1.018.612	3.215.074
Cumulatieve afschrijvingen	901.152	2.999.403
Stand 31 december	<u>117.460</u>	<u>215.671</u>
Totaal materiële vaste activa	<u>294.669</u>	<u>435.043</u>

- Desinvesteringen bij verbouwingen, inventaris en inrichting en Museale inventaris hebben betrekking op activa die geheel zijn afgeschreven en niet meer in gebruik zijn.

- De collectie, die eigendom was van de Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum, is in 2021 overgedragen voor € 1,- aan de Stichting Joods Historisch Museum

TOELICHTING

VLOTTENDE ACTIVA

2. Voorraden

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Vorraden shop en cafe	161.173	166.158
Voorraad Museumkaarten en Amsterdam kaarten	13.402	8.533
Onderhanden activiteiten	<u>339.215</u>	<u>242.389</u>

Saldo 31 december	<u><u>513.790</u></u>	<u><u>417.080</u></u>
-------------------	-----------------------	-----------------------

In de voorraad shop is een voorziening van € 20.000,- incurante voorraad opgenomen.

Per 31 december 2021 is € 339.215,- uitgegeven ten behoeve van jaaroverschrijdende tentoonstellingen en projecten.

3. Vorderingen

Debiteuren	52.947	43.994
Op gelieerde rechtspersonen	3.677.860	2.652.568
Nog te ontvangen omzetbelasting	187.404	110.862
Overlopende activa	<u>888.220</u>	<u>523.033</u>

Saldo 31 december	<u><u>4.806.431</u></u>	<u><u>3.330.456</u></u>
-------------------	-------------------------	-------------------------

Overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten:		
-automatiseringskosten	42.798	39.422
-personele kosten	0	8.412
-algemene kosten	750	7.256
-projectkosten	0	15.000
Nog te ontvangen posten:		
-bijdragen ten behoeve van tentoonstellingen	406.137	175.737
-bijdragen ten behoeve van projecten	218.544	215.615
-entreegelden	10.304	6.142
-overige kosten	<u>209.687</u>	<u>55.449</u>
	<u><u>888.220</u></u>	<u><u>523.033</u></u>

Op gelieerde rechtspersonen en verbonden partijen

Dit betreft de onderstaande saldi van de rekeningen-courant op 31 december 2021 van de diverse gelieerde stichtingen. De saldi van deze rekeningen-courant worden in 2022 afgerekend.

De rekening-courant met de Stichting Vrienden bevat in 2021 een vordering van € 327.642,-

Dit heeft o.a. betrekking op een vooruitontvangen subsidie van o.a. de VriendenLoterij ten behoeve van de herinrichting van de Portugese Synagoge.

Het restant zal na 2022 gebruikt worden en daarom blijft het restant tijdelijk bij de Stichting Vrienden ondergebracht.

Het bedrag is tevens als vooruitontvangen subsidie verantwoord in deze jaarrekening.

Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum (verbonden partij)	327.642	230.843
Stichting Hollandsche Schouwburg (gelieerde rechtspersoon)	3.340.000	2.408.010
Stichting Charlotte Salomon (gelieerde rechtspersoon)	-3.493	-61
Menasseh ben Israël Instituut (verbonden partij)	<u>13.711</u>	<u>13.776</u>

Saldo 31 december	<u><u>3.677.860</u></u>	<u><u>2.652.568</u></u>
-------------------	-------------------------	-------------------------

4. Liquide middelen

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

TOELICHTING

PASSIVA

Eigen vermogen

5. Algemene reserve

Saldo 1 januari

Exploitatiesaldo

Saldo 31 december

<u>2021</u>	<u>2020</u>
€	€
287.415	287.415
-	0
<u>287.415</u>	<u>287.415</u>

Het eigen inkomstenpercentage over 2021 bedraagt 46,09%. In 2020 was dit 121,65%.

6. Bestemmingsreserve subsidie OCW- ROACCC

Saldo 1 januari

Toevoegingen (via resultaatbestemming)

Onttrekkingen

Saldo 31 december

1.052.004	-
40.090	1.052.004
-	-
<u>1.092.094</u>	<u>1.052.004</u>

Met brieven van OCW d.d. 18 juni 2020 met referentie 24592516, d.d. 4 februari 2021 met referentie 25989749 en d.d. 15 juli 2021 met referentie 28504067 zijn er aanvullende subsidies verstrekt op grond van de Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCCC). Zie bestuursverslag voor inzet besteding en middelen.

8. Overige bestemmingsfondsen

Frederik Polak en Griet Polak-Asscher Fonds

Saldo 1 januari

Resultaatbestemming

Saldo 31 december

59.677	59.677
-	-
<u>59.677</u>	<u>59.677</u>

Het fonds is bestemd voor de verbreding en verdieping van activiteiten van de Hollandsche Schouwburg.

TOELICHTING

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
9. Voorzieningen		
Pensioenen		
Saldo 1 januari	4.488	5.316
Onttrekkingen	<u>828</u>	<u>828</u>
Saldo 31 december	<u>3.660</u>	<u>4.488</u>
Uitgestelde beloningen		
Saldo 1 januari	22.741	28.664
Toevoeging	2.312	3.777
Onttrekkingen	<u>0</u>	<u>9.700</u>
Saldo 31 december	<u>25.053</u>	<u>22.741</u>
Langdurig ziekte		
Saldo 1 januari	55.500	70.000
Toevoeging	0	34.500
Onttrekkingen	<u>54.500</u>	<u>49.000</u>
Saldo 31 december	<u>1.000</u>	<u>55.500</u>

Deze voorziening is gevormd op basis van de inschatting welke medewerkers op balansdatum naar verwachting blijvend of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Groot onderhoud Cepig

Saldo 1 januari	10.000	-
Toevoeging	10.000	10.000
Onttrekkingen	<u>-</u>	<u>-</u>
Saldo 31 december	<u>20.000</u>	<u>10.000</u>

De voorziening is gebaseerd op een beheerafspraak met CEPIG om jaarlijks een vast bedrag toe te kennen ter dekking voor het groot onderhoud van het synagogencomplex, op de eerste plaats ter vervanging van technische installaties. De bestedingen van de middelen geschiedt in wederzijds overleg.

Voorziening groot onderhoud museum en arsenaal

Saldo 1 januari	660.739	-
Toevoeging	55.231	-
Onttrekkingen	<u>-</u>	<u>-</u>
Saldo 31 december	<u>715.970</u>	<u>-</u>

De voorziening is met ingang van 2021 gevormd naar aanleiding van het MJOP opgesteld eind 2021

Voorzieningen	stand			
	31-12-2021	1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Pensioenen	3.660	828	2.832	0
Jubileumvoorziening	25.053	5.709	3.967	15.377
Voorziening langdurig ziekte	1.000	1.000	-	-
Groot onderhoud Cepig	20.000	-	20.000	-
Groot onderhoud Museum en arsenaal	<u>715.970</u>	<u>217.117</u>	<u>38.800</u>	<u>460.053</u>
	<u>765.683</u>	<u>224.654</u>	<u>65.599</u>	<u>475.430</u>

TOELICHTING

10. Langlopende schulden

Egalisatierekening Investeringssubsidie

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Saldo 1 januari	214.940	370.254
Vrijval	<u>97.472</u>	<u>155.311</u>
Saldo 31 december	<u>117.468</u>	<u>214.940</u>

Ter dekking van de afschrijvingen 2021 is een bedrag van € 97.472,- uit de investeringssubsidie vrijgevallen.

Investeringssubsidie OCW

Saldo 1 januari	71.252	80.428
Vrijval	<u>9.176</u>	<u>9.176</u>
Saldo 31 december	<u>62.076</u>	<u>71.252</u>

Leningen

Saldo 1 januari	60.000	90.000
Kortlopend deel	<u>-30.000</u>	<u>-30.000</u>
Saldo 31 december	<u>30.000</u>	<u>60.000</u>

In 2019 is op basis van een overeenkomst een geldlening verstrekt, groot € 150.000,- in combinatie met een overeenkomst tot Periodieke Uitkering (schenking). Voor de eerste maal in 2019 zal de uitkering (schenking) gedurende vijf jaar plaatsvinden. De uitkeringen zijn gevestigd op het leven van (iedere) schenker. Het kortlopende deel van de periodieke uitkeringen ad € 30.000,- is opgenomen onder de kortlopende schulden. Over de hoofdsom respectievelijk het restant daarvan is geen rente verschuldigd. Op de hoofdsom hoeft nimmer te worden afgelost. De uitkeringen zijn gevestigd op het leven van (iedere) schenker. De uitkeringen komen in het fonds op naam 'Leijdesdorff-Samuel Familiefonds' en is ondergebracht bij de Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum.

Subsidie "Slotaanbeveling Commissie Ekkart "

Hier wordt een bedrag van € 245.000,- als subsidie verantwoord die ontvangen is ten behoeve van slotaanbevelingen.

TOELICHTING

Kortlopende schulden

11. Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Saldo 1 januari	136.373	136.347
Subsidie OCW huisvesting (conform beschikking met kenmerk 25111391)	775.861	760.217

Onttrekkingen (lasten):

- Loonkosten eigen organisatie beheer en behoud	171.422	128.756
- Verzekeringen	-	-
- Afschrijving op investeringen	9.177	9.176
- Kosten dagelijks onderhoud	176.054	153.834
- Kosten klein onderhoud	208.093	59.435
- Huur	55.400	55.400
- Voorziening groot onderhoud	715.970	-
Overige huisvestingskosten	-	-
Totaal onttrekkingen (lasten)	1.336.116	406.601

Toevoegingen (baten):

- Vrijval Investeringsubsidie OCW	9.177	9.176
- Inzet subsidiemiddelen vanuit OCW	414.705	-
- Overige baten	-	-
Totaal toevoegingen	423.882	9.177

Saldo huisvestingssubsidie

	0	499.139
Besteed aan activiteiten behorende onder functie 'collectie'	0	-362.766

Saldo Eindbalans

0	136.373
----------	----------------

12. Loonheffingen en pensioenen

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Loonheffingen	181.363	170.395
Pensioenen	4.403	2.045

Saldo 31 december

185.766	172.440
----------------	----------------

13. Vooruitontvangen subsidies

Nog te besteden subsidie:

In 2012 is een bedrag van € 750.000,- van de VriendenLoterij ontvangen ten behoeve van de herinrichting van de Portugese Synagoge. Eind 2021 was het saldo € 172.351,-.

Nog te besteden subsidie ten behoeve van de verbouwing van het Nationaal Holocaust Museum

In 2019 is van Ministerie van OCW voor vijf jaar een jaarlijks bedrag van € 1.120.000,- toegezegd voor voor verbouwing en inrichting van het permanente Nationaal Holocaust Museum.

TOELICHTING

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
14. Overige schulden		
Opgebouwd vakantiegeld en vakantie-tegoed	301.144	285.194
Overige personeelskosten	118.140	110.452
Museale kosten	1.760	3.242
Tentoonstellings- en projectkosten	9.600	3.873
Diverse kosten	80.289	27.836
	<u>510.932</u>	<u>430.597</u>
Saldo 31 december		
15. Overlopende passiva		
Retour betalen bijdrage ten behoeve van Covid 19	0	469.157
Vooruitontvangen en nog te besteden bijdragen ten behoeve van		
- Verbouwing kindermuseum	103.993	205.000
- Diverse tentoonstellingen	307.200	35.000
- Diverse educatieve projecten	21.795	24.010
- Kortlopend deel lening	30.000	30.000
- Overige projecten	52.550	271.699
	<u>515.538</u>	<u>1.034.866</u>
Saldo 31 december		

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen.

- Voor de beleidsperiode 2021-2024 is door OCW jaarlijks een subsidie van € 3.051.380,- verstrekt voor publieksactiviteiten en andere activiteiten - niet behorende tot het beheer op grond van de Erfgoedwet - . Op grond van de Erfgoedwet is voor 2022 een subsidie van € 1.120.716,- toegezegd.
- Volgens overeenkomst heeft de Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum aan de Stichting Joods Historisch Museum het onvoorwaardelijke recht verleend om te allen tijde het eigendom van de opstallen, deel uitmakende van het museumcomplex, te verwerven tegen de prijs van fl.1,- (€ 0,45). Op dit moment wordt het pand gehuurd voor een bedrag van € 55.400,-. De verzekerde waarde bedraagt per 31 december 2021 : € 43.890.000,-
- De kaders van exploitatie en beheer van de Portugese Synagoge en de Hollandsche Schouwburg zijn vastgelegd in beheersovereenkomsten tussen resp. Cepig en het Joods Historisch Museum en de Hollandsche Schouwburg en het Joods Historisch Museum. Ten behoeve van de uitvoering van het project NHM i.o. is een addendum bij de bestaande beheersovereenkomst tussen de Hollandsche Schouwburg en het Joods Historisch Museum afgesproken. Ten behoeve van de dotatie aan de voorziening groot onderhoud Cepig is er vanaf 2020 tussen Cepig en het Joods Historisch Museum een Allonge (II) bij de beheersovereenkomst JHM-Cepig afgesproken.
- Vanaf februari 2017 is er een contract afgesloten voor een leaseauto met een looptijd van 60 maanden. Het te betalen maandbedrag is € 787,08 exclusief BTW en brandstof.
- Met PCI is op 1 mei 2017 een huurovereenkomst afgesloten en met een looptijd tot 1 mei 2024 voor huur van scan -en kopieerapparatuur, M-Files en services voor een vast maandbedrag van € 5.356,- per maand.
- Er is een toezegging van het Ministerie van OCW om met ingang van 2019 tot en met 2023 (vijf jaar) een incidentele (project) subsidiebedrag van € 1.120.000,- per jaar beschikbaar te stellen voor het ontwikkelen van het Nationaal Holocaust Museum.

TOELICHTING

BATEN

16. Publieksinkomsten

- Kaartverkoop

In 2021 heeft het museum 53.748 bezoeken ontvangen (2020 - 82.744).

Inkomsten uit entreegelden en stichting museumkaart bedroegen € 328.478,- (2020 - € 404.873,-)

Dit bedrag wordt volgens begroting toegerekend aan publieksactiviteiten.

Vanaf 2015 wordt, op basis van de grondslagen resultaatbepaling baten, de nabetaling van de museumkaart meegenomen in het betreffende boekjaar.

Door Corona maatregelen waren de locaties van het JCK regelmatig geheel gesloten, waardoor minder bezoekers zijn ontvangen en de inkomsten veel lager zijn uitgevallen.

- Overige Publieksinkomsten

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Museumshop		
Omzet	113.167	110.978
Afwaardering voorraad	20.000	2.441
Inkopen	<u>61.642</u>	<u>66.433</u>
Brutowinst	<u>31.525</u>	<u>42.104</u>
percentage t.o.v. de verkoop	27,86%	37,94%
Museumcafe		
Omzet	77.603	65.921
Inkopen	<u>42.428</u>	<u>35.025</u>
Brutowinst	<u>35.175</u>	<u>30.896</u>
percentage t.o.v. de verkoop	45,33%	46,87%

17. Overige directe inkomsten

In deze post is opgenomen de opbrengsten van de verhuur van de diverse museumruimten van het Joods Historisch Museum en de Portugese Synagoge alsmede de netto-opbrengsten uit evenementen, rondleidingen en verkoop van eigen artikelen.

Verhuur	12.323	9.984
Evenementen	9.765	2.199
Rondleidingen	6.525	-9.147
Overige inkomsten	<u>-317</u>	<u>13.326</u>
	<u>28.296</u>	<u>16.362</u>

TOELICHTING

18. Indirecte inkomsten

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
private middelen- particulieren incl. vriendenverenigingen		
Bijdragen Vrienden van het Joods Historisch Museum	186.421	66.842
Overige bijdragen van particulieren	18.795	225.974
	<u>205.216</u>	<u>292.817</u>
private middelen- private fondsen		
Bureau Maror-gelden	245.335	57.492
Stichting Nationaal Fonds voor Vrede	46.144	-
Stichting Levi Lassen (via Stichting Vrienden)	50.000	50.000
Fonds 21	15.000	15.000
Dutch Culture Center	0	4.000
Vereniging Rembrandt	0	2.270
Overige private fondsen	25.928	362.341
	<u>382.407</u>	<u>491.103</u>

19. Structurele subsidies OCW

Vanaf 2017 krijgt het Joods Historisch Museum een subsidie culturele basisinfrastructuur (BIS-subsidie) en een subsidie Erfgoedwet (beheersubsidie). De toezeggingen zijn conform de toezegging van 15 september 2020 en de bijstellingen van 17 juni 2021.

De verdeling van de subsidies over de functies is conform de begroting.

OCW: regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)

Ten behoeve van de culturele basisinfrastructuur heeft OCW voor de periode 2021-2024 een jaarlijkse instellingssubsidie van € 3.051.380,- toegezegd. Dit jaarlijkse bedrag bedraagt na indexatie in 2021: € 3.114.837,-

OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting

Voor het jaar 2021 heeft OCW een subsidie van € 775.861,- toegezegd.

Ten behoeve van huisvestingslasten is in 2021 de volledige subsidie verantwoord, alsmede het nog te besteden saldo huisvestingsubsidie uit voorgaande beleidsperiode en extra inzet vanuit BISmiddelen € 414.705,- om het tekort te dekken. Zie voor bestedingsoverzicht huisvestingsubsidie toelichting 11.

OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer

Voor het jaar 2021 heeft OCW een subsidie van € 344.415,- toegezegd. Extra middelen uit de BIS zijn ingezet ter dekking van de collectiekosten.

TOELICHTING

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
20. Incidentele publieke subsidies		
OCW subsidie op grond van RAOCCC	1.406.800	2.038.700
Mondriaan Stichting	211.800	104.200
Innovation and Networks Executive Agency (INEA)	141.778	139.065
Vrijval egalisatierekening	106.648	164.492
Gemeente Amsterdam	81.007	89.800
Subsidie overige rijksoverheid	36.916	7.125
Prins Bernhard Cultuurfonds	15.000	0
Stichting Nationaal Comité 4 en 5 mei	12.069	54.050
	<u>2.012.018</u>	<u>2.597.432</u>

TOELICHTING

LASTEN

21. Salarislasten

Het gemiddeld aantal werknemers, uitgedrukt in fulltime equivalent, bedroeg in 2021 67 fte's. (2020 -61,84 fte's).
De salarislasten zijn verdeeld naar functie en afdeling.

Voor de bezoldiging van de directie verwijzen wij naar de WNT verantwoording op pagina 73

- Het opgebouwde vakantiegeld over de periode 1 juni tot en met 31 december 2021 bedraagt € 150.490,-

- Het tegoed aan vakantiedagen tot en met 31 december 2021 betreft 6.622 uur ad. € 150.534

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Salarislasten		
Lonen en salarissen	3.081.410	3.102.742
Sociale lasten	476.793	511.038
Pensioenlasten	342.999	332.525
Overige personeelskosten	83.335	174.986
NOW4, loonkostensubsidie	<u>-241.822</u>	<u>0</u>
Totaal salarislasten	<u>3.742.715</u>	<u>4.121.290</u>

Door de Corona maatregelen zijn er minder externen ingehuurd voor beveiliging en publiekscontacten, waardoor de overige personeelskosten veel lager zijn dan voorgaande jaren.

In 2021 is een aanvraag voor NOW4 ingediend en toegekend, de eindafrekening vind plaats op een later moment.

22a. Huisvestingslasten onderdeel Erfgoedwet

Huur	55.400	55.400
Onderhoudskosten gebouwen	82.249	50.832
Onderhoudskosten installaties	125.845	8.603
Voorziening groot onderhoud	715.970	0
Energiekosten	90.155	74.220
Schoonmaakkosten	<u>85.899</u>	<u>79.614</u>
Totaal huisvestingslasten onderdeel Erfgoedwet	<u>1.155.517</u>	<u>268.669</u>

22b. Overige huisvestingslasten

Huur	150.000	150.000
Onderhoudskosten gebouwen	23.937	10.286
Onderhoudskosten installaties	12.156	55.274
Energiekosten	30.223	17.942
Schoonmaakkosten	<u>19.933</u>	<u>25.845</u>
Totaal overige huisvestingslasten	<u>236.250</u>	<u>259.347</u>

Totaal huisvestingslasten

<u>1.391.767</u>	<u>528.016</u>
-------------------------	-----------------------

De huisvestingslasten onderdeel Erfgoedwet worden ten laste van "nog te ontvangen huisvestingssubsidie OCW " gebracht. De overige huisvestingslasten vallen onder de BIS. Vanaf 2021 verricht het Joods Historisch Museum zelf meer onderhoud aan gebouwen en installatie en is verantwoordelijk voor het uitvoeren van het groot onderhoud aan het museum en arsenaal

23. Afschrijvingen

- De afschrijvingen verantwoord onder publieksactiviteiten betreft o.a. verbetering ICT, vernieuwing van installaties en de herinrichtingskosten van het Joods Historisch Museum en van de Portugese Synagoge.

TOELICHTING

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	<u>€</u>	<u>€</u>
24. Overige lasten		
Algemene lasten	714.152	790.529
Museale lasten	567.320	440.863
Lasten ten behoeve van tentoonstellingen en projecten	<u>905.008</u>	<u>872.311</u>
Totaal overige lasten	<u><u>2.186.481</u></u>	<u><u>2.103.703</u></u>

OVERIGE TOELICHTING

Gebeurtenis na balansdatum.

Overheidsmaatregelen rondom Corona raken de bedrijfsvoering (sluiting museum) en daarmee ook de inkomsten. ook voor 2022. Musea mochten weer open vanaf 26 januari 2022.

De kantoren zijn beperkt open en er wordt zoveel mogelijk thuis gewerkt.

Inzake de gevolgen van overheidsmaatregelen rondom Corona, en de hiermee gepaard gaande onzekerheden over de omvang van de inkomstenderving verwijzen wij verder naar het bestuursverslag.

Voor een inhoudelijk verslag met betrekking tot de publieksactiviteiten en tentoonstellingen verwijzen wij naar het bestuursverslag 2021.

TOELICHTING

WNT-verantwoording 2021

De WNT is van toepassing op de Stichting Joods Historisch Museum. Het voor de Stichting Joods Historisch Museum toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000,- (algemeen bezoldigingsmaximum).

	<u>Liesbeth Bijvoet</u>	<u>Emile Schrijver</u>
Leidinggevenden met dienstbetrekking:		
functie	zakelijk directeur 1-1 tm 31-12	algemeen directeur 1-1 tm 31-12
aanvang en einde functievervulling in 2021	1,0	1,0
omvang dienstverband	ja	ja
dienstbetrekking		
	€	€
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	109.131	118.401
Beloningen betaalbaar op termijn	13.428	13.428
Totaal bezoldiging	122.559	131.829
individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum onverschuldigd betaald	209.000 0	209.000 0
totale bezoldiging reden voor overschrijding	122.559 n.v.t	131.829 n.v.t

WNT-verantwoording 2020

De WNT is van toepassing op de Stichting Joods Historisch Museum. Het voor de Stichting Joods Historisch Museum toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000,- (algemeen bezoldigingsmaximum).

	<u>Liesbeth Bijvoet</u>	<u>Emile Schrijver</u>
Leidinggevenden met dienstbetrekking:		
functie	zakelijk directeur 1-1 tm 31-12	algemeen directeur 1-1 tm 31-12
aanvang en einde functievervulling in 2020	1,0	1,0
omvang dienstverband	ja	ja
dienstbetrekking		
	€	€
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	108.068	117.337
Beloningen betaalbaar op termijn	12.602	12.602
Totaal bezoldiging	120.670	129.939
individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum onverschuldigd betaald	201.000 0	201.000 0
totale bezoldiging reden voor overschrijding	120.670 n.v.t	129.939 n.v.t

TOELICHTING

Raad van Toezicht Joods Historisch Museum

bezoldiging is €1.700 per jaar of minder

Jeroen Davidson	voorzitter
Ernst Groenteman	lid
Robert Aronson	lid
Felix Guttman	lid
Shulamith van der Hart	lid
Freddy Hollander	lid
Sacha Joseph - Jowell	lid
Henny Troostwijk	lid

de leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht en het bestuur van Stichting Joods Historisch Museum.

A. Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Joods Historisch Museum te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Joods Historisch Museum op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met het Handboek verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Telefoon 020 571 23 45

E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2021;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige exploitatierekening over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Joods Historisch Museum zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- verslag raad van toezicht;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van toezicht en het bestuur zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van toezicht en het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 3 mei 2022

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
J.J.M. Huijbregts RA en R.W.J. Bruinooge RA